

TIESLIETU MINISTRIJAS

2004. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS

SATURS

PRIEKŠVārds	4
GADA NOTIKUMI	6
1. VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA	8
1.1. Tieslietu ministrijas juridiskais statuss un kompetence	8
1.2. Pārmaiņas tieslietu sektorā un darba organizācijā	8
1.3. Tieslietu ministrijas struktūra	9
1.4. Tieslietu ministrijas prioritātes un plāni 2004. gadam	12
2. DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS	13
2.1. Normatīvo aktu pilnveidošana	13
2.2. Tiesu varas nostiprināšana	15
2.2.1. Valsts investīciju programma „Tiesu informācijas sistēma”	17
2.3. Eiropas un starptautiskā sadarbība	17
2.3.1. Eiropas Savienības jautājumi	17
2.3.2. Pārstāvība Eiropas Kopienu Tiesā	19
2.3.3. Starptautiskā tiesiskā sadarbība	19
2.4. Zaudējumu atlīdzināšana	19
2.5. Dzimtsarakstu departamenta darbība	20
2.6. Personāls, tā izglītošana un kvalifikācijas celšana	20
2.7. Iekšējā kontrole	22
2.8. Padotībā esošo iestāžu darbība	23
2.8.1. Bēgļu lietu apelācijas padome	23
2.8.2. Datu valsts inspekcija	23
2.8.3. Ieslodzījuma vietu pārvalde	24
2.8.4. Maksātspējas administrācija	25
2.8.5. Naturalizācijas pārvalde	26
2.8.6. Patentu tehniskā bibliotēka	27
2.8.7. Patentu valde	27

2.8.8. Reliģisko lietu pārvalde	28
2.8.9. Satversmes aizsardzības birojs.....	29
2.8.10. Tiesu administrācija	29
2.8.11. Uzņēmumu reģistrs	30
2.8.12. Valsts probācijas dienesta pārvalde.....	32
2.8.13. Valsts tiesu ekspertīžu birojs	33
2.8.14. Valsts valodas centrs	34
2.8.15. Valsts zemes dienests	34
2.9. Uzņēmējdarbības, kurās Tieslietu ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja	35
2.9.1. Latvijas Vēstnesis.....	35
2.9.2. Tiesu namu aģentūra	35
2.10. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums	36
3. PRIORITĀTES UN PLĀNI 2005. GADAM.....	38
3.1. Prioritātes	38
3.2. Plāni	38
4. TIESLIETU MINISTRIJAS STRUKTŪRSHĒMA.....	40

2004. gads Latvijai ir bijis vēsturiski nozīmīgs – iestāšanās Eiropas Savienībā ir notikums, kas skāris visas Latvijas nozares un jomas.

Ar gandarījumu varu teikt, ka šī Latvijai nozīmīgā mērķa īstenošanā piedalījās arī Tieslietu ministrija, nodrošinot Eiropas normatīvo aktu pārņemšanu Latvijā. Kopš iestāšanās brīža Eiropas Savienībā Tieslietu ministrijai ir papildu pienākumi saistībā Eiropas tiesību pārņemšanu, saskaņošanu un kontroli Latvijā.

Tiesiskā valstī tās iedzīvotāji var paļauties uz valsts varas īstenošanu rīcības konsekvenci un pieņemto lēmumu tiesiskumu. Tāpēc likumsakarīgi, ka tieslietu jomā par nozīmīgāko notikumu 2004. gadā uzskatu administratīvo tiesu izveidi.

Šis Tieslietu ministrijai ļoti nozīmīgais projekts vairākkārt tika atlikts un visbeidzot mana priekšgājēja Aivara Aksenoka neatlaidīga darba rezultātā 2004. gada februārī administratīvās tiesas uzsāka darbu. Lai arī pirmais darbības gads bija grūts, nešauboties varu apgalvot, ka administratīvās tiesas ir attaisnojušas uz sevi liktās cerības – tās dod katram Latvijas iedzīvotājam iespēju panākt, lai valsts varas pārstāvju pieņemtie lēmumi ir tiesiski, pieņemti taisnīgā procedūrā un lai tiktu ievērotas personas cilvēktiesības.

Atskatoties uz paveikto, par ministrijas darbu pagājušajā gadā varu teikt atzinīgus vārdus - katrā ministrijas nozarē ir paveikts kas nozīmīgs tieslietu jomas pilnveidošanā un sakārtošanā.

Tomēr darba vēl ir daudz visās jomās, un savas kompetences un iespēju robežās darīšu visu, lai arī 2005. gads ministrijai būtu ne mazāk veiksmīgs un panākumiem bagāts!

Ar cieņu,
tieslietu ministre Solvita Āboltiņa

Latviešu izcilais dzejnieks Rainis reiz ir teicis: „Pastāvēs, kas pārmainīsies.” 2004. gads Tieslietu ministrijai ir bijis lielu pārmaiņu piepildīts, kas, cerams, nesīs augļus jau vistuvākajā nākotnē.

Gada laikā notikušas izmaiņas ministrijas kompetencē, jo gada sākumā izveidota jauna padotības iestāde – Tiesu administrācija, kas pārņēmusi tiesu sistēmas pārvaldi, pārstāvniecību un administrēšanu, organizatoriski nodrošinot tiesu darbu. Novembrī par ministrijas padotības iestādi kļuva arī Satversmes aizsardzības birojs.

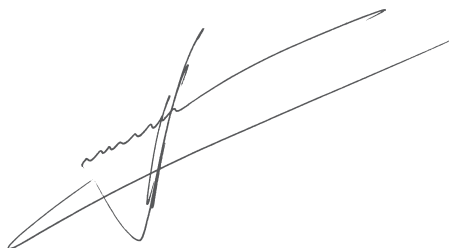
Savukārt gada vidū būtiski mainīta ministrijas struktūra, lai nodrošinātu pastāvīgu ministrijas turpmāko attīstību. Mūsdienu straujajā notikumu plūsmā stratēģiskā plānošana ir svarīga ne tikai privātā, bet arī valsts sektora iestādēm, tādēļ ministrija par vienu no saviem galvenajiem uzdevumiem ir izvirzījusi skaidras vīzijas radīšanu par tieslietu sektora tālāko attīstību, kas nestu nozīmīgu artavu valsts kopīgajā attīstībā.

Pērn iedibināts mehānisms Eiropas tiesību pārņemšanai, saskaņošanai un kontrolei, jāturpina darbs pie to tālākās attīstības un pilnveidošanas. Latvijai rūpīgi jāstrādā pie tā, lai valsts intereses Eiropas Savienībā tiktu pārstāvētas arvien pārliecinošāk, jo tas var atstāt ietekmi gan uz tautsaimniecības, gan tiesību politikas turpmāko attīstību.

Nozīmīga bija Eiropas Kopienu Tiesas nodaļas izveidošana, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt visu valdības institūciju darba koordināciju, lai Latvija sekmīgi varētu aizstāvēt savas intereses Eiropas Kopienu Tiesā, kā arī lai mūsu valstī tiktu pienācīgi ievēroti Kopienu Tiesā pasludinātie spriedumi un tiktu ņemta vērā tajos noteiktā Eiropas Savienības tiesību aktu interpretācija.

Uzskatu, ka 2004. gads ministrijai ir bijis veiksmīgs un ir ielikts labs pamats tam, lai tieslietu sektors turpinātu dinamisku attīstību un lai valdība un iedzīvotāji varētu pilnībā paļauties uz ministrijas kompetenci un spējām veidot stipru tieslietu sektoru!

Vēlot veiksmi,
valsts sekretārs Mārtiņš Bičevskis

GADA NOTIKUMI

2004. gads		Likumdošanas process
Janvāris	22. janvāris	Saeima pieņem Biedrību un nodibinājumu likuma spēkā stāšanās kārtības likumu.
	29. janvāris	Saeima pieņem Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumu.
Februāris	1. februāris	
	3. februāris	
Marts	9. marts	
	16. marts	
Aprīlis	1. aprīlis	Saeima otrajā lasījumā pieņem Kriminālprocesa likumprojektu.
	22. aprīlis	Saeima pieņem likumu „Par likumu vai atsevišķu to normu spēkā esību saistībā ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai”.
	22. aprīlis	Ministru kabinets pieņem noteikumus „Par MK noteikumu vai atsevišķu to normu spēkā esību saistībā ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai”.
Jūnijs	21. jūnijs	Ministru kabinets pieņem Kārtību, kādā valsts pārvaldē tiek izvērtēta tiesību normas atbilstība augstāka juridiskā spēka tiesību normai.
	21. jūnijs	Ministru kabinets pieņem Kārtību, kādā izstrādā un atbalsta Latvijas Republikas nostāju Eiropas Kopienas dibināšanas līguma pārkāpuma procedūras ietvaros.
	29. jūnijs	Ministru kabinets pieņem iekšējo normatīvo aktu projektu sagatavošanas un saskaņošanas kārtību TM.
Jūlijs	12. jūlijs	
Septembris	9. septembris	Saeima pieņem TM izstrādātos Grozījumus Latvijas Republikas Satversmes 101. un 98. pantā, lai nodrošinātu atbilstību ES tiesībām.
Oktobris	28. oktobris	Saeima pieņem Dizainparaugu likumu.
Novembris	2. novembris	Ministru kabinets akceptē Politisko partiju likumprojektu.
	9. novembris	
	11. novembris	Saeima pieņem Grozījumus Krimināllikumā – par juridisko personu kriminālatbildības institūtu.
	11. novembris	Saeima pieņem Grozījumus Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likumā, ieviešot vēletāju reģistrācijas principu.
	17. novembris	
Decembris	2. decembris	

1. VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA

1.1. Tieslietu ministrijas juridiskais statuss un kompetence

Tieslietu ministrija ir tiešā valsts pārvaldes iestāde, ar kuras palīdzību Ministru kabinets īsteno Satversmē un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus un funkcijas tieslietu nozarē.

Ministrijas juridisko statusu un darbību nosaka *Valsts pārvaldes iekārtas likums* un Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 243 *Tieslietu ministrijas nolikums*. Ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu nozarē un augstākā iestāde ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Tieslietu ministrijas kompetencē ietilpst izstrādāt, organizēt un koordinēt tiesību un tiesu administrēšanas politiku, kā arī politiku šādās jomās: pilsonība, personas datu aizsardzība, informācijas atklātība un elektronisko dokumentu uzraudzība, publiskie reģistri, reliģiskās lietas, zemes politika, bēgļu jautājumi, uzņēmējsabiedrību (komersantu) maksātspēja, kriminālsodi un administratīvie sodi un sodu izpilde.

Tieslietu ministrija izstrādā un īsteno valsts politiku valsts tiesību, administratīvo tiesību, civiltiesību, komerciesību, krimināltiesību, kā arī procesuālo tiesību jomā.

Ministrija sniedz citām valsts pārvaldes iestādēm metodoloģisku palīdzību normatīvo aktu projektu izstrādē, sistematizē normatīvos aktus datorizētajā informatīvajā sistēmā "NAIS", kā arī iesniedz normatīvajos aktos noteikto informāciju publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

Tieslietu ministrija koordinē un kontrolē Eiropas Kopienas tiesību pārņemšanu un nodrošina Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Kopienu Tiesā.

1.2. Pārmaiņas tieslietu sektorā un darba organizācijā

Lai sekmīgi īstenotu Tieslietu ministrijas uzdevumus un funkcijas, nodrošinātu optimālu darba organizāciju, 2004.gadā veiktas nozīmīgas pārmaiņas ministrijas struktūrā, izstrādājot un pieņemot jaunu reglamentu.

Būtiska reorganizācija skārusi tiesu politikas jomu. Tiesu varas neatkarības nodrošināšanai izveidota atsevišķa padotības iestāde – Tiesu administrācija, kurai deleģēta lielākā daļa Tieslietu ministrijas funkciju, kas bija saistītas ar politikas uzdevumu īstenošanu tiesu sistēmas jomā - tiesnešu kandidātu atlase, tiesas piesēdētāju skaita regulēšana, tiesnešu un tiesu darbinieku apmācība un kvalifikācijas celšana, tiesu darba finansiāla un materiāltehniska nodrošināšana, tiesu namu uzturēšana un citas funkcijas. Līdz ar to ministrijā likvidēts Tiesu departaments, no ministrijas atdalīts un Tiesu administrācijai pievienots Zemesgrāmatu departaments. Tiesu politikas plānošanai un saskaņotas attīstības nodrošināšanai ministrijā izveidots Tiesu sistēmas politikas departaments. Šim departamentam nodotas arī pagājušajā gadā likvidētās Brīvo juridisko profesiju nodaļas funkcijas.

Trešais ministrijas reorganizācijas virziens 2004. gadā Tieslietu ministrijā skāris normatīvo aktu izstrādes jomu. Lai pavērtu plašākas iespējas nozaru attīstībai, Tieslietu ministrija atteikusies no līdzšinējā funkciju sadalījuma pa metodēm, tā vietā darbs likumdošanas jomā tiek organizēts pēc tiesību nozarēm – līdzšinējā Normatīvo aktu projektu ekspertīzes departamenta un Normatīvo aktu projektu izstrādes departamenta vietā izveidots Civiltiesību departaments un Administratīvo un krimināltiesību departaments. Eiropas Savienības tiesību departaments pārveidots par Eiropas un starptautisko tiesību departamentu.

Lai saskaņoti veiktu tieslietu politikas plānošanu valstī, Tieslietu ministrijā īpaša uzmanība pievērsta darbības plānošanai, izveidojot stratēģijas sektoru. Stratēģijas sektora darbu vada valsts sekretāra vietnieks stratēģijas jautājumos. Šajā sektorā ietilpst Juridiskais departaments, Eiropas lietu koordinācijas departaments, Eiropas Kopienu Tiesas nodaļa un Politikas plānošanas departaments,

kurā ir Politikas plānošanas un Kriminālsodu izpildes politikas nodaļa. Stratēģiskajai jomai deleģēta padotībā esošo iestāžu pārraudzība, likvidējot līdzšinējo Padotībā esošo iestāžu departamentu. Likvidēts arī Ieslodzījuma vietu pārvaldes ģenerālinspektora birojs, tā vietā saikni starp Tieslietu ministriju un Ieslodzījuma vietu pārvaldi uzticot Kriminālsodu izpildes politikas nodaļai. Šī nodaļa sniedz konsultatīvu atbalstu arī Valsts probācijas dienesta pārvaldei.

Izmaiņas pagājušajā gadā skārušas arī vispārējo jomu – likvidēta Informātikas nodaļa, šie pienākumi uzticēti Administratīvajam departamentam.

1.3. Tieslietu ministrijas struktūra

Ministrijas darbu politiski vada **ministrs**, kurš atbild Saeimai par ministrijas darbu un veic likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Valsts sekretārs vada ministrijas administratīvo darbu un nodrošina tās darba nepārtrauktību, ja notiek ministrijas politiskās vadības maiņa, kā arī nodrošina racionālas struktūras izveidošanu ministrijā.

Tieslietu ministrijas struktūrvienības ir departamenti un nodaļas (struktūrhēmu skat. 40. lpp.). Departamentu un nodaļu uzdevumi, funkcijas un tiesības ir noteiktas Tieslietu ministrijas reglamentā.

Politikas plānošanas departaments nodrošina valsts politikas un stratēģijas izstrādi pilsonības, valsts valodas lietošanas uzraudzības, personas datu aizsardzības, informācijas atklātības, publisko reģistru, reliģisko lietu, zemes politikas, bēgļu jautājumu, uzņēmējdarbību (komersantu) maksātspējas un kriminālsodu izpildes jomā. Departaments organizē un koordinē šo politikas jomu īstenošanu atbilstoši ministrijas kompetencei, kā arī izstrādā ministrijas darbības stratēģiju; noteiktās kompetences ietvaros uzrauga ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu darbību; uzrauga kriminālsodu izpildes sistēmas un probācijas sistēmas darbības organizēšanu; nodrošina valsts pasūtīto pētījumu pieteikumu izstrādi un veicina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu nozares politikas izstrādē.

Juridiskais departaments nodrošina ministrijas izstrādāto lēmumu, līgumu un ministrijas iekšējo normatīvo aktu projektu tiesiskuma pārbaudi; koordinē un nodrošina ministrijas pārstāvību tiesvedības procesos civillietās un administratīvajās lietās; izskata iesniegumus, sūdzības un pieteikumus un sagatavo atbilžu projektus jautājumos, kas skar ministrijas padotības iestādes (izņemot Tiesu administrāciju un Valsts tiesu ekspertīžu biroju); sagatavo izsniegšanai politiski represēto personu apliecības ārvalstīs dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem, sagatavo atzinumus pašvaldībām par politiski represēto personu iesniegto dokumentu atbilstību normatīvajiem aktiem kompensācijas saņemšanai, kā arī sniedz palīdzību represētajām personām, izskaidrojot viņu tiesības; kā augstāka institūcija izvērtē uzziņas attiecībā uz ministrijas padotībā esošajām iestādēm, kā arī sagatavo uzziņas atbilstoši struktūrvienības kompetencei.

Eiropas lietu koordinācijas departaments koordinē Latvijas nacionālo pozīciju Eiropas Savienības jautājumos projektu izstrādi un nodrošina starptautisko sadarbību atbilstoši ministrijas kompetencei; koordinē ministrijas kompetencē esošās nozares politikas īstenošanu un pārstāvību Eiropas Savienības institūcijās.

Eiropas Kopienu Tiesas nodaļa nodrošina Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Kopienu Tiesā, tajā skaitā sagatavo Latvijas Republikas nostāju un pārstāv Latvijas Republiku Eiropas Kopienu Tiesā izskatāmajās lietās; nodrošina iesaistītās institūcijas, tostarp ministrijas struktūrvienības un ministrijas padotībā esošās iestādes ar informāciju par Eiropas Kopienu Tiesā saņemtajām un izskatītajām lietām;

organizē sadarbību ar Eiropas Kopienų Tiesu; nodrošina informācijas apriti, kas saistīta ar pārstāvību un lietu izskatīšanu Eiropas Kopienų Tiesā.

Administratīvo un krimināltiesību departaments izstrādā un īsteno valsts politiku krimināltiesību, administratīvo tiesību, valsts tiesību, reliģisko tiesību un citu publisko tiesību jomā, kā arī administratīvo sodu sistēmas un to izpildes jomā. Departaments izstrādā tiesību aktu, politikas plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektus; sagatavo atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem krimināltiesību, administratīvo tiesību, valsts tiesību, reliģisko tiesību un citu publisko tiesību jomā, kā arī administratīvo sodu sistēmas un to izpildes jomā; izvērtē ministrijas padotībā esošo iestāžu un ministrijas struktūrvienību sagatavotos tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus atbilstoši departamenta kompetencei.

Civiltiesību departaments izstrādā un īsteno valsts politiku civiltiesību, komerciesību un citu privāto tiesību jomā; izstrādā tiesību aktu, politikas plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektus; sagatavo atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem civiltiesību, komerciesību un citu privāto tiesību jomā; atbilstoši kompetencei izvērtē ministrijas padotībā esošo iestāžu un ministrijas struktūrvienību sagatavotos tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus.

Eiropas un starptautisko tiesību departaments koordinē un kontrolē Eiropas Savienības tiesību pārņemšanu valsts pārvaldē; izstrādā Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas metodoloģiju; sagatavo atzinumus par citu institūciju izstrādāto tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektu, kā arī informatīvo ziņojumu projektu atbilstību Latvijas Republikas un Eiropas Savienības tiesību aktiem, kā arī starptautisko tiesību aktiem atbilstoši ministrijas kompetencei; izstrādā tiesību aktu, politikas plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektus Eiropas Savienības un starptautisko tiesību jomā atbilstoši ministrijas kompetencei, kā arī koordinē Latvijas nostājas izstrādi Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā paredzētās pārkāpuma procedūras ietvaros.

Metodoloģijas un sistematizācijas departaments sniedz valsts pārvaldes iestādēm metodoloģisku palīdzību normatīvo aktu projektu izstrādē, kā arī uzziņu sagatavošanā; sniedz metodoloģisku palīdzību struktūrvienībām un padotības iestādēm normatīvo aktu projektu izstrādē, uzziņu sagatavošanā, kā arī citos gadījumos; sistematizē normatīvos aktus datorizētajā informatīvajā sistēmā, kā arī iesniedz publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" informāciju par normatīvajiem aktiem un normatīvajos aktos noteikto informāciju; pārbauda Tieslietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu, kā arī citu valsts pārvaldes iestāžu instrukciju un ieteikumu projektu tiesiskumu. Departaments sagatavo atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem, ja tie saistīti ar tiesību teorijas un metodoloģijas jautājumiem, kā arī piedalās to saskaņošanas procesā; izstrādā tiesību aktu, politikas plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektus, ja tie saistīti ar tiesību teorijas un metodoloģijas jautājumiem; nodrošina ministrijas grāmatu krātuves darbību.

Tiesu sistēmas politikas departaments izstrādā un īsteno valsts politiku tiesu sistēmas jomā; sadarbībā ar Tiesu administrāciju nodrošina tiesu iestāžu darbības analīzi un plānošanu; nodrošina apgabaltiesu, rajonu (pilsētu) tiesu organizatoriskās vadības uzraudzību un kontroli; izstrādā un īsteno valsts politiku procesuālo tiesību jomā; izstrādā tiesību aktu, politikas plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektus tiesu sistēmas un procesuālo tiesību jomā atbilstoši ministrijas kompetencei; sagatavo atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem tiesu sistēmas un procesuālo tiesību jomā; izvērtē ministrijas padotībā esošo iestāžu un ministrijas struktūrvienību sagatavotos tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus tiesu sistēmas un procesuālo tiesību jomā; apkopo Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā

paziņojumus par šķīrējtiesu izveidošanu; sniedz priekšlikumus par tiesas piesēdētāju skaitu un izvirza priekšlikumus par tiesas piesēdētāju vēlēšanām; nodrošina tiesu ekspertīžu sistēmas uzraudzību; nodrošina zvērinātu tiesu izpildītāju un zvērinātu notāru darbību likumā noteiktajā kārtībā; izskata iesniegumus, sūdzības un pieteikumus un sagatavo atbildes projektus jautājumos, kas skar Tiesu administrāciju, Valsts tiesu ekspertīžu biroju, zvērinātus tiesu izpildītājus un zvērinātus notārus; metodiski vada bāriņtiesu (pagasttiesu) darbu notariālo funkciju izpildē; organizē valsts garantēto juridiskās palīdzības sniegšanu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā; nodrošina rajonu (pilsētu) tiesu un apgabaltiesu zīmogu un šo tiesu tiesnešu parakstu autentiskuma apliecināšanu.

Starptautiskās tiesiskās sadarbības departaments īsteno tiesisko sadarbību starptautiskās tiesiskās palīdzības jomā atbilstoši likumiem, Latvijai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību aktiem; nodrošina dalību un īsteno nepieciešamos pasākumus Eiropas tiesiskās sadarbības sistēmās un starptautiskajās organizācijās tiesiskās sadarbības jomā atbilstoši ministrijas kompetencei.

Dzimtsarakstu departaments metodiski vada dzimtsarakstu nodaļu darbu un uzrauga normatīvo aktu ievērošanu civilstāvokļa aktu reģistrācijā; dod atļauju (atteikumu) uzvārda, vārda vai tautības ieraksta maiņai; organizē dzimtsarakstu nodaļu darbinieku kvalifikācijas celšanu; nodrošina dzimtsarakstu nodaļu vadītāju paraksta autentiskuma apliecināšanu.

Zaudējumu atlīdzināšanas nodaļa nodrošina likumā *Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu* noteiktajā kārtībā fiziskajām personām nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu.

Plānu un finanšu departaments nodrošina ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu finansiālo darbību, veicot valsts budžeta izpildi, budžeta līdzekļu plānošanu, sadali un izpildi saskaņā ar valsts budžeta likumā piešķirto apropriāciju, kā arī budžeta līdzekļu izlietojuma kontroli un analīzi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā; sagatavo un sniedz priekšlikumus par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu īstenošanai un ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta.

Administratīvais departaments nodrošina investīciju un attīstības projektu izstrādi, koordināciju un ieviešanu; nodrošina ministrijas saimniecisko darbību un tās atbilstību likumu un citu normatīvo aktu prasībām; nodrošina ministrijas valdījumā (turējumā) esošā nekustamā īpašuma uzskaiti un nekustamā īpašuma apsaimniekošanas sistēmas izveidi un uzraudzību; nodrošina darba aizsardzības pasākumus ministrijā; izstrādā un īsteno ministrijas informācijas sistēmas attīstības stratēģiju un darbību; nodrošina ministrijas lietvedību, valsts noslēpuma objektu reģistrāciju un uzskaiti, veido arhīvu, koordinē un kontrolē ministrijai doto uzdevumu izpildi.

Iekšējā audita nodaļa pārbauda ministrijas un noteiktu ministrijas padotībā esošo iestāžu iekšējās kontroles sistēmas darbību un sniedz valsts sekretāram tās novērtējumu; izstrādā un iesniedz valsts sekretāram apstiprināšanai iekšējā audita ilgtermiņa attīstības plānu, stratēģisko un gada plānu un auditoru mācību plānu; veic ministrijas struktūrvienību un noteiktu ministrijas padotībā esošo iestāžu sistēmu auditus.

Personālvadības nodaļa nodrošina ministrijas ierēdņu un darbinieku personāla vadību, kā arī izstrādā un īsteno ministrijas personāla vadības politiku; izstrādā dokumentu projektus jautājumos par zvērinātu notāru un zvērinātu tiesu izpildītāju iecelšanu, pārcelšanu, atcelšanu, atbrīvošanu un atstādināšanu no amata, par atvaļinājumiem un zvērinātu notāru un zvērinātu tiesu izpildītāju palīgu apstiprināšanu amatā, kā arī nodrošina ministrijas pārstāvību zvērinātu notāru un zvērinātu tiesu izpildītāju zvēresta nodošanā Augstākās tiesas priekšsēdētājam; izstrādā dokumentu projektus par

ministrijas padotībā esošo iestāžu un komercsabiedrību, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, vadītāju iecelšanu amatā, dienestu, darba gaitām, atlaišanu, komandējumiem un citus ar personālu saistītus dokumentus (personāllietas, uzskaites materiālus).

Sabiedrisko attiecību nodaļa nodrošina ministrijas saikni ar sabiedrību, tieši un ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību sniedzot informāciju par ministrijas kompetencē esošo nozares politiku un ministrijas darbību, kā arī ministrijas padotībā esošo iestāžu darbību; koordinē žurnālistu darbu ministrijā; koordinē ministrijas padotībā esošo iestāžu sadarbību sabiedrisko attiecību jomā, veidojot vienotu sabiedrisko attiecību politiku un pozīcijas paušanu un skaidrošanu; nodrošina ministrijas ikgadējā publiskā pārskata sagatavošanu un izplatīšanu; nodrošina ministrijas internet mājas lapas uzturēšanu un informācijas aktualizēšanu.

1.4. Tieslietu ministrijas prioritātes un plāni 2004. gadam

Pārskata gadā galvenās ministrijas darbības prioritātes bija:

- tiesu darbības uzlabošana, lai paātrinātu lietu izskatīšanu tiesās, paaugstinātu tiesu nolēmumu kvalitāti un nodrošinātu tiesu darbības caurskatāmību;
- *Administratīvā procesa likuma* ieviešana;
- administratīvo sodu sistēmas pilnveidošana;
- kontroles sistēmas izveidošana Eiropas Savienības tiesību pilnīgai pārņemšanai;
- kriminālsodu izpildes sistēmas efektivitātes paaugstināšana, nodrošinot cilvēktiesību normu ievērošanu, kā arī veicinot notiesāto integrāciju sabiedrībā, ar mērķi nepieļaut atkārtotu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

Plāni:

- atbilstoši Tiesu administrācijas koncepcijai turpināt Tiesu administrācijas izveidi, nododot tiesu administrēšanas funkcijas ministrijas pakļautībā esošajai valsts pārvaldes iestādei – Tiesu administrācijai;
- turpināt *Tiesu iekārtas likuma* projekta izstrādi;
- izveidot administratīvo tiesu, lai nodrošinātu *Administratīvā procesa likuma* ieviešanu;
- nodrošināt administratīvā procesa skaidrošanu sabiedrībai, īstenojot informācijas kampaņu, tajā skaitā sadarbībā ar NVO Providus un Pasaules Banku izdodot informatīvu bukletu;
- izstrādāt *Administratīvo sodu likuma* projektu un *Administratīvo sodu procesa likuma* projektu;
- atbilstoši valsts investīciju plānam uzsākt Centrālcietuma slimnīcas rekonstrukciju;
- pabeigt pāreju uz ieslodzīto profesionālo apsardzi, to ieviešot Pārlielupes, Brasas, Jelgavas un Šķirotavas cietumā;
- pilnveidot Valsts probācijas dienesta pārvaldes darbību;
- izstrādāt koncepciju par juridiskās palīdzības sniegšanu maznodrošinātām personām;
- nodrošināt iespēju maznodrošinātajiem iedzīvotājiem sagatavoties naturalizācijas eksāmenam bez maksas;
- nostiprināt Valsts tiesu ekspertīžu biroja kapacitāti.

DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS

2.1. Normatīvo aktu pilnveidošana

Tieslietu ministrijas likumdošanas sektors (Administratīvo un krimināltiesību departaments, Civiltiesību departaments, Metodoloģijas un sistematizācijas departaments, Eiropas un starptautisko tiesību departaments un struktūrvienības, kuru funkcijas ir pārņēmuši iepriekš minētie departamenti) 2004. gada laikā ir izstrādājis 113 tiesību aktu, sniedzis 2786 atzinumus par citu ministriju un Tieslietu ministrijas vai tās padotībā esošo iestāžu izstrādātajiem tiesību aktiem. Sevišķi saspringts darba posms normatīvo aktu izstrādē un atzinumu sniegšanā Tieslietu ministrijai bija īsi pirms un pēc iestāšanās Eiropas Savienībā, kad bija svarīgi ātri un kvalitatīvi pārņemt Eiropas Savienības tiesības.

Par svarīgāko Tieslietu ministrijas ieguldījumu likumdošanas jomā 2004. gadā uzskatāma šādu normatīvo aktu projektu izstrāde:

1. *Politisko partiju likums*, kas pieņemts Saeimā 1. lasījumā. Salīdzinājumā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu partiju jautājumos likumprojektā precīzi noteikts, kas ir jāsaprot ar jēdzienu „partija”. Tāpat likumprojektā paredzēta jauna pieeja partiju reģistrācijai, proti, ar to noteikts ierakstāmo ziņu apjoms un to spēks attiecībā uz trešajām personām. Tāpat likumprojektā daudz precīzāk regulēta partiju likvidācija un reorganizācija, maksimāli aizsargājot trešo personu tiesības.

2. Grozījumi spēkā esošajos normatīvajos aktos, kas saistoši tautas nobalsošanas organizēšanai, proti, grozījumi *Saeimas vēlēšanu likumā*, likumā *Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu* un *Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likumā*, ieviešot tajos iepriekšējās vēlēšanu reģistrēšanas principu. Grozījumi sagatavoti atbilstoši ar Ministru kabineta rīkojumu apstiprinātajai *Latvijas vēlēšanu sistēmas pilnveidošanas koncepcijai*, kas ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 658 apstiprināta 2003. gada 24. oktobrī. Papildus Tieslietu ministrija grozījumos *Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likumā* iekļāva ar Padomes Direktīvu 1994/80/EK noteiktās tiesības piedalīties pašvaldību vēlēšanās arī Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri nav Latvijas pilsoņi, bet pastāvīgi uzturas Latvijā.

3. Grozījumi *Krimināllikumā*, ko Saeima atbalstījusi 2. lasījumā. Likumprojektā paredzēts ieviest jaunu tiesību institūtu – juridisko personu kriminālatbildību. Likumprojektā ir paredzēts, ka juridisko personu kriminālatbildība tiks īstenota ar juridiskai personai piemērojamiem piespiedu ietekmēšanas līdzekļiem. Būtisks nosacījums, lai juridiskai personai varētu piemērot šo ietekmēšanas līdzekli, ir fiziskās personas vainas konstatācija un tās saukšana pie kriminālatbildības. Turklāt izstrādātie grozījumi *Krimināllikumā* paredz, ka tiesa juridiskajām personām piespiedu ietekmēšanas līdzekļus var piemērot pēc prokurora ierosinājuma jebkuras krimināllietas sakarā, ja fiziskā persona noziedzīgo nodarījumu ir izdarījusi juridiskās personas interesēs.

4. Lai novērstu izveidojušos prettiesisko situāciju saistībā ar Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanu nacionālajiem tiesību aktiem (skat. sadaļā “Eiropas savienības jautājumi”), Tieslietu ministrija ir izstrādājusi likumu *Par likumu vai atsevišķu to normu spēkā esību saistībā ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai*, ko Saeima pieņēma 2004. gada 22. aprīlī, kā arī Ministru kabineta 2004. gada 22. aprīļa noteikumus Nr. 425 *Par Ministru kabineta noteikumu vai atsevišķu to normu spēkā esību saistībā ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai*.

5. Ministru kabineta 2004. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 553 *Kārtība, kādā izstrādā un atbalsta Latvijas Republikas nostāju Eiropas Kopienas dibināšanas līguma pārkāpuma procedūras ietvaros*. Līdz ar Latvijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā Eiropas Komisijai ir tiesības pārraudzīt, kā Latvijas Republika ievieš Eiropas Savienības tiesību

aktus, kā arī, konstatējot neatbilstošu Eiropas Savienības tiesību aktu ieviešanu, uzsākt pret Latvijas Republiku pārkāpuma procedūru. Tā kā pārkāpuma procedūrā no valsts tiek prasīti paskaidrojumi, ir nepieciešama sistēma, kas nodrošina atbilstošu rīcību pārkāpuma procedūras uzsākšanas gadījumā, lai tādējādi pēc iespējas labāk aizsargātu valsts intereses. Tieslietu ministrijas izstrādātie Ministru kabineta noteikumi veido vienotu sistēmu, kas nodrošina Latvijas Republikas interešu aizsardzību un vienota un pamatota viedokļa paušanu, ja Eiropas Komisija uzsākusi pārkāpuma procedūru. Tā kā pret Latvijas Republiku jau uzsāktas 104 pārkāpuma procedūras, Tieslietu ministrijai ir pamats ieviestu sistēmu uzskatīt par apmierinošu un tās atbilstību izvirzītajām prasībām – par pierādītu praksē.

6. Ministru kabineta 2004. gada 13. aprīļa noteikumi Nr. 279 *Noteikumi par sistematizāciju*. Iepriekš Tieslietu ministrijas darbību sistematizācijas jomā noteica Ministru kabineta 1995. gada 16. maija instrukcija Nr. 2 *Par likumu un citu normatīvo aktu sistematizāciju datorizētā informācijas sistēmā*, kas pēc *Valsts pārvaldes iekārtas likuma* spēkā stāšanās vairs neatbilda jaunākajām sistematizācijas prasībām. Tādēļ Tieslietu ministrija sagatavoja jaunu regulējumu, kas paredz, ka Tieslietu ministrija normatīvos aktus sistematizē datorizēti, nodrošinot teksta atbilstību oriģinālam un ievērojot juridiskās tehnikas prasības.

7. Ministru kabineta 2004. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 554 *Kārtība, kādā valsts pārvaldē tiek izvērtēta tiesību normas atbilstība augstāka juridiskā spēka tiesību normai*. Noteikumi ievieš kārtību, kas bija nepieciešama, lai īstenotu *Valsts pārvaldes iekārtas likuma* un *Administratīvā procesa likuma* normas. Noteikumi nosaka kārtību, kādā amatpersona informē augstāku iestādi un Tieslietu ministriju, ja rodas pamatotas šaubas par ārējā normatīvā akta tiesību normas atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normai, kārtību, kādā amatpersona informē augstāku iestādi, Tieslietu ministriju un publisko tiesību subjektu, kas izdevis iekšējo normatīvo aktu, ja rodas pamatotas šaubas par šī akta atbilstību ārējam normatīvajam aktam un vispārējiem tiesību principiem, kā arī starptautisko tiesību vai Eiropas Savienības tiesību normām, un kārtību, kādā amatpersona informē augstāku amatpersonu, Tieslietu ministriju un iestādi vai amatpersonu, kura izdevusi iekšējo normatīvo aktu, ja rodas pamatotas šaubas par šī akta atbilstību citam iekšējam normatīvajam aktam.

8. Ministru kabineta 2004. gada 29. jūnija noteikumi Nr. 567 *Iekšējo normatīvo aktu projektu sagatavošanas un saskaņošanas kārtība*. Noteikumi bija nepieciešami, lai piemērotu *Valsts pārvaldes iekārtas likuma* normas, kas paredz iekšējo normatīvo aktu saskaņošanu ar Tieslietu ministriju, nodibinot vienotu kārtību iekšējo normatīvo aktu sagatavošanā un saskaņošanā. Tā kā šie noteikumi radījuši pārskatāmu aktu saskaņošanas sistēmu, liela daļa valsts pārvaldes iestāžu izmanto šos noteikumus arī attiecībā uz tiem iekšējiem normatīvajiem aktiem, kas nav jāsaskaņo ar Tieslietu ministriju.

9. Ministru kabineta 2004. gada 9. novembra noteikumi Nr. 919 *Uzziņas sagatavošanā iesaistīto institūciju sadarbības kārtība*. Šie noteikumi bija nepieciešami, lai nodrošinātu vienotu *Administratīvā procesa likuma* piemērošanu un lai noteiktu kārtību, kādā iestāde lūdz augstākas iestādes, Tieslietu ministrijas, kā arī citu institūciju palīdzību uzziņas sagatavošanā, un kārtību, kādā minētās institūcijas izpilda iestādes lūgumu vai atsakās to izpildīt, nosūta uzziņas projektu augstākai iestādei un nosūta uzziņas kopiju ieinteresētajām institūcijām, kā arī institūcijām, kas piedalījās uzziņas sagatavošanā.

2.2. Tiesu varas nostiprināšana

Tieslietu ministrija pārskata gadā veikusi visaptverošu reformu tiesu varas neatkarības un kapacitātes stiprināšanai. 2004. gada 1. janvārī Tieslietu ministrijas kompetenci tiesu administratīvo jautājumu risināšanā pārņēma jaunizveidota iestāde – Tiesu administrācija, Tieslietu ministrijas pārziņā atstājot tiesu politikas stratēģisko plānošanu un likumdošanas izstrādi.

Savukārt 2004. gada 1. februārī, spēkā stājoties *Administratīvā procesa likumam*, darbu uzsāka jaunizveidotās administratīvās tiesas, kas nodrošina lietu iztiesāšanas kompetences stiprināšanu un operativitāti. Administratīvās tiesas pēc personas pieteikuma veic kontroli pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu un pamatotību, kā arī personas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošanu. Administratīvajās tiesās ar pieteikumu var vērsties ikviena rīcībspējīga privātpersona, ja valsts iestāde no valsts varas nesējas pozīcijām, pieņemot šai personai individuāli adresētu lēmumu vai veicot attiecībā uz šo personu kādu darbību, aizskārusi šīs personas likumā noteiktās (subjektīvās) tiesības. Tiesā ar pieteikumu var vērsties arī trešās personas, kuru tiesības vai tiesiskās intereses ierobežojis attiecīgais iestādes lēmums. Persona administratīvajā tiesā var vērsties tikai pēc tam, kad apstrīdējusi iestādes lēmumu vai rīcību augstākā iestādē vai iestādē, kas īpaši noteikta likumā, vai arī gadījumos, ja šādas iestādes nav.

Administratīvā tiesa atšķirībā no tiesām, kas izskata lietas civilprocesuālajā un krimināl-procesuālajā kārtībā, noskaidrojot apstākļus lietā, darbojas saskaņā ar objektīvās izmeklēšanas principu, t. i., nepieciešamības gadījumā tiesa var pati savākt pierādījumus pēc savas iniciatīvas, kā arī dot administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu. Veicot iestādes rīcības kontroli, tiesa izvērtē gan iestādes rīcības tiesiskumu – atbilstību normatīvajiem aktiem, vispārējiem tiesību principiem un citiem tiesību avotiem, gan arī tās rīcības lietderību. Administratīvo lietu iespējams iztiesāt gan mutvārdu procesā, gan arī, ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekrituši administratīvā procesa dalībnieki, rakstveida procesā bez tiesas sēdes.

Administratīvās tiesvedības process tāpat kā civillietu un krimināllietu izskatīšana organizēts trīs instancēs – Administratīvajā rajona tiesā, Administratīvajā apgabaltiesā un Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā. Visu trīs instanču administratīvās tiesas šobrīd izvietotas tikai Rīgā. Administratīvais process tiesā personai ir bez maksas, ja likuma normas nenosaka citu kārtību. Par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksājama valsts nodeva Ls 10, par apelācijas sūdzību – Ls 5. Likumā noteiktajā kārtībā personu iespējams atbrīvot no valsts nodevas nomaksas.

2004. gadā tiesu politikas jomā izstrādāti šādi tiesību aktu projekti:

- *Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumprojekts* ar mērķi veicināt fiziskās personas tiesību aizsardzību uz taisnīgu tiesu. Tas nodrošinās valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai maznodrošinātajām personām un citām sociāli neaizsargātām personu grupām. Likumprojekts reglamentē valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanas vispārīgos noteikumus;
- groījumi *Civilprocesa likumā* saistībā ar šķīrējtiesu darbības regulēšanu, kas paredz jaunu šķīrējtiesu uzskaites kārtību. Tie paredz, ka visām pastāvīgajām šķīrējtiesām jāiesniedz pieteikums Uzņēmumu reģistrā, lai reģistrētos šķīrējtiesu reģistrā;
- groījumi likumā *Par tiesu varu* saistībā ar tiesu priekšsēdētāju kompetenci un Tiesu

administrācijas kompetenci, precizējot tiesu priekšsēdētāju pienākumus, tiesneša amata kandidātu stažēšanās kārtību, kā arī papildinot likumu ar jaunām normām par Tiesu informatīvo sistēmu;

- grozījumi *Advokatūras likumā* saskaņā ar Satversmes tiesas lēmumu, paplašinot personu loku, kam ir tiesības kļūt par zvērinātiem advokātiem, kā arī nosakot jaunu zvērinātu advokātu palīgu uzņemšanas kārtību;
- grozījumi *Tiesu izpildītāju likumā*, kas nosaka jaunu tiesu izpildītāju palīgu darbības regulējumu, kā arī deleģē Ministru kabinetam tiesības noteikt tiesu izpildītāju profesionālās darbības minimālo apdrošināšanas summu un tiesu izpildītāju taksu, lai pasargātu personas no iestāžu patvaļas šo maksājumu noteikšanā;
- grozījumi *Notariāta likumā* paredz, ka turpmāk Ministru kabinets apstiprinās zvērinātu notāru atlīdzības taksas, kā arī nosaka papildu prasības zvērinātiem notāriem;
- Ministru kabineta noteikumu projekts, kas nosaka zvērinātu tiesu izpildītāju amata atlīdzības taksas;
- Ministru kabineta noteikumu projekts, kas nosaka advokātu eksāmena kārtības maksu.

2004. gadā turpinājies darbs pie *Tiesu iekārtas likumprojekta* izstrādes, šim nolūkam izveidota darba grupa, ko vada tieslietu ministre.

2004. gada nogalē noslēdzās Tieslietu ministrijas un ANO Attīstības programmas kopīgi īstenotais projekts “Atbalsts tiesu sistēmai”. Trīs gadus ilgušā projekta mērķis bija veicināt tiesu sistēmas neatkarību un efektivitāti, ka arī uzlabot tiesu pieejamību. Projekta gaitā izstrādāta valsts apmaksātās juridiskā palīdzības koncepcija un likumprojekts, kas nodrošina finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai maznodrošinātajām personām. Tāpat izstrādāti un ieviesti tiesnešu atlases kritēriji, kas ietver gan psiholoģiskās atbilstības, gan zināšanu pārbaudes testus. Šos principus jau izmanto administratīvās tiesas tiesnešu atlasē.

Projekts pilnveidojis tiesnešu izglītības sistēmu, piemēram, atbalstu saņēmis Latvijas Tiesnešu mācību centrs, lai izstrādātu jaunas mācību programmas tiesnešiem. Tiesnešu un citu tieslietu sistēmas darbinieku vajadzībām sagatavota angļu – latviešu Eiropas Savienības terminu vārdnīca.

Projekta laikā veikti vairāki pētījumi par tieslietu sistēmas pilnveidošanu – tiesnešu atlasī, apstiprināšanu un kvalifikācijas piešķiršanu, tiesnešu karjeras attīstību un tiesnešu mācību sistēmas pilnveidošanu, kā arī tiesu prakses apkopošanu, tiesāšanās izdevumu apmēru, valsts nodevas veidošanās mehānismu un citiem būtiskiem jautājumiem.

2004. gada novembrī noslēdzās otrā Tieslietu ministrijas un ANO Attīstības programmas projekta “Tieslietu sistēmas komunikāciju kapacitātes stiprināšana” pirmais posms. Novembrī tika prezentēts pētījums par pašreizējo situāciju tiesu sistēmas komunikācijas jomā, kas sniedza izsmeļošu informāciju par pašreizējām problēmām, to cēloņiem un iespējamajiem risinājuma veidiem. Projekts noslēgsies 2005. gada 31. decembrī. Tā mērķis ir izveidot institucionālu struktūru tiesās un stiprināt tieslietu sistēmas cilvēkresursu kapacitāti, lai nodrošinātu caurskatāmu un profesionālu saziņu starp tieslietu sistēmu un sabiedrību.

2004. gadā izskatītas septiņas disciplinārlietas, kas ierosinātas pret zvērinātiem tiesu izpildītājiem, vienā gadījumā zvērināts tiesu izpildītājs atcelts no amata.

2.2.1. Valsts investīciju programma „Tiesu informācijas sistēma”

Valsts investīciju programma “LR tiesu vienotā informācijas apstrādes sistēma” (TIS) tika uzsākta 1998. gadā nolūkā izveidot uz moderniem tehniskiem līdzekļiem bāzētu tiesu informācijas apstrādes sistēmu un vienotu tiesas procesa lietvedības programmatūru, kā arī izveidot efektīvu infrastruktūru datu apmaiņai starp tiesām un citām tiesībsargājošām valsts institūcijām un sabiedrību.

2004. gadā TIS projektā apgūti LVL 280000, par šiem līdzekļiem izstrādāti vairāki TIS speciālā programmnodrošinājuma programmu moduļi – datu apmaiņai ar Uzņēmumu reģistra moduli, tiesas procesa dalībnieku uzskaiti, datu apmaiņai ar Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu, citu tiesas lietvedībā esošo materiālu apstrādei, kā arī sadaļa „Lietu materiālu pārskats” datu apmaiņai ar Prokuratūru.

Administratīvo tiesu vajadzībām darba režīmā uzstādīts administratīvo lietu modulis.

Par projekta līdzekļiem ar datorkomplektiem nodrošināta Kurzemes apgabaltiesa (7 datorkomplekti), Liepājas tiesa (8 datorkomplekti), Talsu rajona tiesa (2 datorkomplekti), Latgales apgabaltiesa (9 datorkomplekti), Ventspils tiesa (5 datorkomplekti), Krāslavas rajona tiesa (2 datorkomplekti), Preiļu rajona tiesa (3 datorkomplekti), Daugavpils tiesa (8 datorkomplekti), Rēzeknes tiesa (3 datorkomplekti), kā arī nodrošināti 17 printeri citās Latvijas tiesās.

Projekts noslēgsies 2006.gadā.

2.3. Eiropas un starptautiskā sadarbība

2.3.1. Eiropas Savienības jautājumi

2004. gadā 1. maijā Latvijas Republika iestājās Eiropas Savienībā (ES), kas ietekmēja gandrīz visas valsts varas īstenošanas sfēras, tajā skaitā Tieslietu ministrijas darbību. Līdztekus Saeimas un Ministru kabineta pieņemtajiem ārējiem normatīvajiem aktiem pastāv ES likumdošanas institūciju pieņemti tiesību akti. Daļa no tiem ir tieši jāpiemēro, daļa jāietver nacionālajos tiesību aktos, bet vēl daļai no tiem ir augstāks juridisks spēks, salīdzinot ar Latvijas institūciju pieņemtajiem tiesību aktiem.

Pēc pievienošanās ES Latvijā ir tieši vai netieši piemērojamas ne tikai regulas, bet arī citi Eiropas tiesību avoti – ES pamatlīgumi, Kopienas noslēgtie līgumi ar trešajām valstīm, direktīvas, ES institūciju lēmumi, rekomendācijas, viedokļi, 2. pīlāra (Kopējā ārpolitika un drošības politika) un 3. pīlāra (Sadarbība tieslietās un iekšlietās) sadarbības instrumenti, Eiropas valstu vispārējie tiesību principi un Eiropas Kopienas Tiesas un Pirmās instances tiesas praksē nostiprinātie tiesību principi.

Lai nodrošinātu *acquis communautaire* pārņemšanu nacionālajā tiesību sistēmā un lai iestāšanās ES process noritētu pēc iespējas sekmīgāk un neveidotos pārslodzes situācija pēc iestāšanās ES, tika radīts mehānisms, kas regulēja ES tiesību pakāpenisku pārņemšanu jau pirmspievienošanās periodā. Tomēr Tieslietu ministrija pirms 2004. gada 1. maija saskārās ar vairākām būtiskām problēmām, kas kavēja efektīvu ES tiesību pārņemšanu:

- sākotnēji trūka vienotas nostājas vairākos juridiskās tehnikas jautājumos, piemēram, vai drīkst atsaukties uz regulām Latvijas tiesību aktos;
- nebija vienprātības ministriju starpā par to, vai ieviest direktīvu, uz to vienīgi atsaucoties, proti, Latvijas tiesību aktā norādot tikai pārņemtās direktīvas nosaukumu, bet neizklāstot tās noteikumus;
- direktīvu publikāciju jautājums – daudzas direktīvas un citi tiesību akti nebija oficiāli

publicēti, tāpēc nācās izmantot versijas citās valodās vai neoficiālus tulkojumus latviešu valodā;

- zemā tulkojumu kvalitāte – daudzos ES tiesību aktu tulkojumos izmantotā terminoloģija neatbilda terminu lietojumam Latvijas tiesību aktos;
- darba apjoms – pēdējo mēnešu laikā pirms iestāšanās normatīvie akti tika pieņemti lielā steigā, daudzus nācās saskaņot pat dažu stundu laikā;
- pirms iestāšanās ES radās juridiska problēma – daudzas regulas bija pārņemtas nacionālajos tiesību aktos. Tas bija pretrunā ar Eiropas Kopienas regulu normām, kas paredz regulu tiešu piemērošanu, nepieļaujot to ieviešanu nacionālajos tiesību aktos. Tādēļ bija nepieciešams nodrošināt, ka spēku zaudē atsevišķi likumi un Ministru kabineta noteikumi vai to normas, kuros ietvertas Eiropas Kopienas regulu normas. Tāpat bija nepieciešams arī paredzēt to likumu un Ministru kabineta noteikumu vai to normu stāšanās spēkā, kuros iestrādātas tādas Eiropas Kopienas tiesību aktu normas, kuras Latvijā netiek piemērotas līdz pievienošanās brīdim ES, bet kurām ir jāstājas spēkā Latvijā no Latvijas dalības ES pirmās dienas. Šajā nolūkā nācās izstrādāt īpašus tiesiskos aktus situācijas risinājumam (skat. sadaļā “Normatīvo aktu pilnveidošana”).

Neraugoties uz “sastrēgumu” pirms iestāšanās ES, šobrīd ES tiesību pārņemšanas process Tieslietu ministrijas struktūrvienībās ir normalizējies un nepārņemto direktīvu deficītu salīdzinājumā ar pievienošanās brīdi ir izdevies samazināt no 33% uz 3%, kas nozīmē, ka nodrošināta aptuveni 450 direktīvu pārņemšana nacionālajā tiesību sistēmā.

Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības departaments 2004. gadā nozīmīgus resursus veltījis krimināltiesību jomas sakārtošanai ES kontekstā. Izstrādāti un Saeimā pieņemti četri likumi, kas regulē Latvijas un Eiropas Kopienas sadarbību krimināltiesībās un pietuvina šo jomu Eiropas Savienības konvencijām: likums *par Eiropas Kopienas dalībvalstu konvenciju par ārvalstu kriminālsodu izpildi*, likums *Par Līgumu par Starptautiskās Krimināltiesas privilēģijām un imunitātēm*, likums *Par Konvenciju par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās, ko Padome pieņēmusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 34. pantu, Padomes Deklarāciju par Konvencijas 10. panta devīto daļu, Apvienotās Karalistes deklarāciju par Konvencijas 20. pantu un Konvencijas Protokolu, ko Padome pieņēmusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 34. pantu*, likums *Par Eiropas Padomes Konvencijas par savstarpējo palīdzību krimināllietās Otro Papildu protokolu un grozījumi likumā Par Konvenciju par savstarpēju izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstīs, kas sastādīta, pamatojoties uz K 3. pantu Līgumā par Eiropas Savienību*. Starptautiskās tiesiskās sadarbības departamenta darbinieki 2004. gada septembrī pārstāvējuši Latviju Starptautiskās Krimināltiesas Dalībvalstu Asamblejas sesijā Hāgā.

2004. gada 1. maijā spēkā stājās Eiropas Savienības Padomes regulas attiecībā uz tiesvedību civillietās un komercietās, kas ievieš gan piekritības normas, gan tiesiskās palīdzības lūgumu nosūtīšanu un pieprasīšanas kārtību, izpildes termiņus, spriedumu atzīšanas un izpildīšanas noteikumus. Līdz ar to spēkā stājās arī nozīmīgi grozījumi Cīvilprocesa likumā, kas pietuvināja Latvijas likumdošanu Eiropas Savienības regulējumam šajos jautājumos.

Izstrādāti un pieņemti arī divi likumi, kas atbilstoši konvencijām regulē finanšu interešu aizsardzības jomu, kā arī izstrādāta un Eiropas Komisijai iesniegta Latvijas nostāja par Eiropas Komisijas izstrādāto Zaļo grāmatu „Uzturēšanas (uzturlīdzekļu) saistību jautājumos”.

2004. gada aprīlī Starptautiskās tiesiskās sadarbības departamenta darbinieki piedalījās Hāgas Starptautisko Privāttiesību Konferences Ārvalstu spriedumu atzīšanas un izpildes civillietās un

komercietās Komisijas sesijā Hāgā, piedaloties Hāgas Konvencijas projekta par ekskluzīvajiem tiesas izvēles līgumiem izstrādē. Sadarbojoties ar Eiropas Padomi un Eiropas Komisiju, Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības departaments 2004.gada 29.oktobrī organizēja semināru „Eiropas Civiltiesību diena Latvijā”.

2.3.2. Pārstāvība Eiropas Kopienu Tiesā

Latvijas Republikas pārstāvības nodrošināšanai Eiropas Kopienu Tiesā 2004. gadā Tieslietu ministrijā tika izveidota Eiropas Kopienu Tiesas nodaļa. Eiropas Kopienu Tiesas nodaļā 2004.gadā sagatavotas un Ministru kabinetā apstiprinātas divas Latvijas Republikas nostājas tiesvedības procesos, iesniegti rakstiskie apsvērumi lietā C-302/04 “Ynos Kft”, kā arī pieteikums par iesaistīšanos lietā C-273/04 “Polijas Republika pret Eiropas Padomi”.

Tieslietu ministrijas Eiropas Kopienu Tiesas nodaļas vadītāja Esmeralda Balode ar Ministru kabineta 2004. gada 10. novembra rīkojumu apstiprināta par Latvijas Republikas pārstāvi Eiropas Kopienu Tiesā.

Eiropas Kopienu Tiesas nodaļa aktīvi iesaistījies Eiropas Kopienu tiesu sistēmas turpmākajā attīstības veicināšanā, piedaloties Eiropas Kopienu Tiesas darba grupās, risinot jautājumus par Eiropas Savienības civildienesta tribunāla izveidošanu, tribunāla izveidi patentu lietās, grozījumiem Eiropas Kopienu Tiesas reglamentā, lai paātrinātu procesus tiesā, kā arī Eiropas Savienības Advokātu asociācija rīkotajā kolokvijā par Eiropas Savienības tiesu sistēmu.

2.3.3. Starptautiskā tiesiskā sadarbība

2004. gadā Tieslietu ministrija īstenoja Latvijas tiesisko sadarbību divpusējo līgumu, civiltiesisko un krimināltiesisko konvenciju un regulu ietvaros. Tiesiskā sadarbība ietver sevī tiesas dokumentu nodošanu, lietas dalībnieku nopratināšanu, pierādījumu iegūšanu, informācijas sniegšanu, kriminālprocesa nodošanu un izdošanu.

Starptautiskā tiesiskā sadarbība, izvērtējot 2004. gada statistiskos rādītājus, bijusi veiksmīga un efektīva. Visaktīvāk tā notikusi ar Krievijas Federāciju, Lietuvas Republiku un Ukrainu. Civiltiesisko konvenciju un regulu ietvaros visaktīvākā sadarbība notikusi ar Vāciju, ASV un Izraēlu. Krimināllietās tiesiskā sadarbība aktīvi tika realizēta ar Vāciju. Ņemot vērā, ka no 2004. gada 1. maija sadarbība starp ES dalībvalstīm notiek regulu ietvaros, būtiski ir paplašinājusies tiesiskās sadarbības telpa un apjoms, kā arī samazinājušies tiesiskās sadarbības realizācijas termiņi.

Starptautiskās tiesiskās sadarbības departamentā izstrādāts un 2004. gadā Saeimā pieņemts likums *Par Latvijas Republikas un Ķīnas Tautas Republikas līgumu par savstarpējo tiesisko palīdzību krimināllietās*, 2004. gada aprīlī Starptautiskās tiesiskās sadarbības departamenta darbinieki Latvijas delegācijā kopā ar Valsts prezidenti viesojās Ķīnas Tautas Republikā, kuras laikā tieslietu ministre parakstīja minēto Latvijas Republikas un Ķīnas Tautas Republikas līgumu.

2.4. Zaudējumu atlīdzināšana

2004. gadā Tieslietu ministrijā tika saņemti 24 iesniegumi zaudējumu atlīdzības saņemšanai saskaņā ar likumu *Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu*, no kuriem 11 iesniegumi noraidīti un 13 apmierināti. Izmaksāta zaudējumu atlīdzība LVL 7159,47 apmērā.

Iesniegumu zaudējumu atlīdzības saņemšanai galvenie noraidīšanas iemesli:

- netika konstatēts zaudējumu atlīdzināšanas tiesiskais pamats – attaisnojošs tiesas spriedums;
- iesniedzējs lūdza atlīdzināt zaudējumus, kurus neparedz likums;
- iesniedzējs nokavēja likumā noteikto iesnieguma iesniegšanas termiņu.

2.5. Dzimtsarakstu departamenta darbība

2004. gadā Latvijas dzimtsarakstu nodaļās civilstāvokļa aktu reģistros reģistrēti 20669 bērni, 10331 laulība un 31970 miršanas gadījumu.

Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departaments saņēmis un izskatījis 991 vārda un uzvārda maiņas lietu un devis atļaujas 831 uzvārda un 151 vārda maiņas gadījumos. Vienā vārda maiņas lietā un astoņās uzvārda maiņas lietās dots atteikums.

Departamentā saņemtas un izskatītas 86 tautības ieraksta maiņas lietas. 84 lietās dota atļauja tautības ierakstu mainīt, divās lietās dots atteikums.

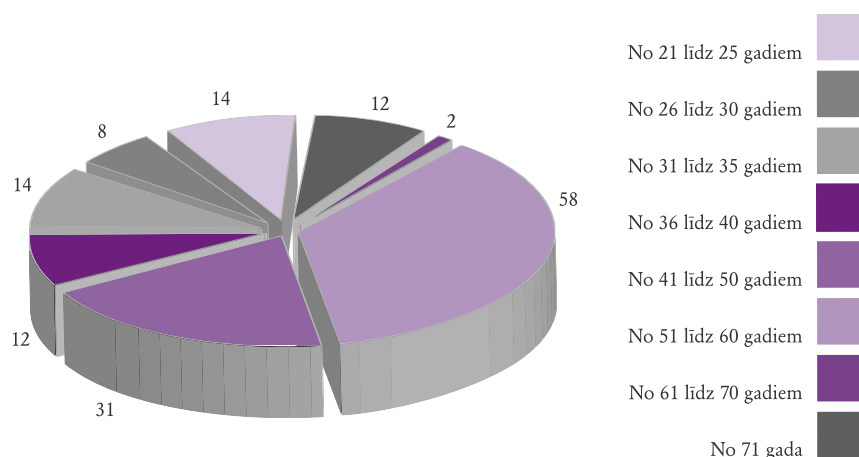
Sagatavotas un izsniegtas 125 tieslietu ministra atļaujas bērnu adopcijai uz ārvalstīm.

Pārskata periodā Dzimtsarakstu departaments veicis 133 kompleksās darba pārbaudes par likumu un citu tiesību aktu ievērošanu pilsētu, novadu un pagastu dzimtsarakstu nodaļās, aptverot sešus Latvijas rajonus. Ar pārbaudes rezultātiem iepazīstināta attiecīgo pašvaldību vadība.

2.6. Personāls, tā izglītošana un kvalifikācijas celšana

Ministrijas darba kvalitāte atspoguļojas tās īstenotajās funkcijās, kas izriet no personāla profesionalitātes. Ministrijas personālam jābūt augsti kvalificētam, labi izglītotam (otrā līmeņa augstākā profesionālā vai akadēmiskā augstākā izglītība, vai maģistra grāds atbilstoši ieņemamā amata prasībām), spējīgam orientēties valsts tiesību sistēmā. Veicot darbinieku atlasī, īpaša uzmanība tiek veltīta pretendenta kvalifikācijai, analizējot sasniegto un nosakot iespējamās mācību vajadzības.

Uz 2004. gada 31. decembri Tieslietu ministrijā strādāja 151 darbinieks, no kuriem 71 bija valsts civildienesta ierēdnis un 80 – darbinieki.

Tieslietu ministrijā trīs un vairāk gadus ir nostrādājuši 48 darbinieki, no tiem 25 ierēdņi.

2004. gadā no darba Tieslietu ministrijā tika atbrīvoti vai atlaisti 77 darbinieki un 31 ierēdnis. Salīdzinot ar 2003. gadu, personāla mainība ir šķietami palielinājusies par 11,5% un sastāda apmēram 41,1% (2001. gadā – 17,8%, 2002. gadā - 29%, 2003. gadā - 29,6%). Tomēr lielā personāla mainība saistīta ar 2004. gadā notikušo ministrijas reorganizāciju, kā rezultātā vairāki ministrijas darbinieki tika atbrīvoti sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, kā arī ar ministra biroja darbinieku atbrīvošanu, kuri bija pieņemti uz iepriekšējā ministra pilnvaru laiku, sakarā ar valdības maiņu. Reorganizācijas rezultātā uz jaunizveidoto Tieslietu ministrijas padotības iestādi Tiesu administrāciju tika pārcelts un pārgāja strādāt 41 ierēdnis/darbinieks. Otrajā pusgadā personāla mainība sasniedza tikai 18,4%, kas, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir labs rādītājs.

Uz 2004. gada 31. decembri no kopējā strādājošo skaita ministrijā aptuveni 78% bija sievietes (117) un aptuveni 22% – vīrieši (34). Vidējais Tieslietu ministrijas darbinieku vecums ir 34 gadi (salīdzinoši 2003. gadā vidējais ministrijas darbinieku vecums bija 36 gadi).

Tieslietu ministrijas darbinieki savu kvalifikāciju paaugstina, apmeklējot gan Valsts administrācijas skolas organizētos kursus, gan arī iesaistoties dažādās mācību programmās un semināros Latvijā un ārzemēs.

2004. gadā Tieslietu ministrijas darbinieki ir apmeklējuši šādus mācību kursus, seminārus un programmas:

- Ievads tiesību sistēmā – 1 darbinieks;
- Ievads tiesību sistēmā (ārējie normatīvie akti) – 2 darbinieki;
- Valsts pārvaldes iekārtas likums – 4 darbinieki;
- Valsts pārvaldes iekārtas likums: iekšējie normatīvie akti – 2 darbinieki;
- Normatīvo aktu izstrāde – 3 darbinieki;
- Cilvēktiesības – 1 darbinieks;
- Ierēdņu profesionālā ētika – 2 darbinieki;
- Lietišķā etiķete un starptautiskais protokols – 1 darbinieks;
- Klientorientēta saskarsme – 1 darbinieks;
- Sešas domāšanas cepures – 12 darbinieki;
- Efektīva publiskā uzstāšanās un prezentācija – 1 darbinieks;
- Aktualitātes darbinieku atalgojumā – 1 darbinieks;
- Jaunākas Darba likuma izmaiņas saskaņā ar ES prasībām – 1 darbinieks;
- Personāla vadības funkcijas - 1 darbinieks;
- Jaunākas izmaiņas Darba likumā – 1 darbinieks;
- Eiropas Savienības pamatnostādnes – 1 darbinieks;
- Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai: process un situācija pēc sarunu noslēguma – 1 darbinieks;
- Saprast Eiropas Savienību: Eiropas Savienības darbības teorētiskie un praktiskie aspekti – 1 darbinieks;
- Saprast Eiropas Savienību II: Dzīvot, strādāt, mācīties un ceļot Eiropas Savienībā – 1 darbinieks;
- ES projektu vadība: I projektu sagatavošana; II projektu ieviešana un novērtēšana – 2 darbinieki;

- ES reģionālā politika un strukturālie fondi – 1 darbinieks;
- Valsts iepirkumu procedūras ES – 2 darbinieki;
- Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēma – 5 darbinieki;
- Politikas ietekmes novērtēšana – 3 darbinieki;
- Iekšējā kontrole – 1 darbinieks;
- Inventarizācijas valsts un pašvaldības budžeta iestādēs – 1 darbinieks;
- Iekšējā audita padziļinātais kurss lietpratējiem – 1 darbinieks;
- Datu aizsardzība – 2 darbinieki;
- Aktuālie jautājumi iedzīvotāju ienākuma nodokļu aprēķināšanā un piemērošanā – 1 darbinieks;
- Grāmatvedības organizācija valsts un pašvaldību budžeta iestādēs – 1 darbinieks;
- Biznesa programmu sistēma „Apvārsnis” – Bāzes modulis – 4 darbinieki;
- Biznesa programmu sistēma „Apvārsnis” – Algas – 1 darbinieks;
- Biznesa programmu sistēma „Apvārsnis” – Pamatlīdzekļi – 1 darbinieks;
- Apgrozāmo līdzekļu uzskaites valsts (pašvaldību) budžeta iestādēs – 2 darbinieki;
- Iestādē, uzņēmumā veidojamo dokumentu izstrāde – 1 darbinieks;
- Ierēdņa amata apraksta izveide – 1 darbinieks;
- Recents Trends in the Case Law of the European Courts: Decisions, Districtions and Directions for the Future – 1 darbinieks;
- How to operate in Brussels – 1 darbinieks.

Mācību braucienos un darba komandējumos uz ārzemēm 2004. gadā devās 49 darbinieki.

2.7. Iekšējā kontrole

No 2004. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 31. decembrim Iekšējā audita nodaļa bija plānojusi veikt deviņus auditus, tiem atvēlot 335 dienas. Nodaļas darbinieki pārskata gadā īstenojuši visus ieplānotos auditus, to veikšanai patērējot 385 audita dienas. Līdz ar to skaitliskā un auditu apjoma ziņā nodaļas darbinieki plānu ir izpildījuši.

Veicot auditus, nodaļas darbinieki pārbaudījuši ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu iekšējās kontroles sistēmas.

Atskaites periodā tika veikti auditi šādu sešu sistēmu apakšsistēmās:

- Tieslietu ministrijas kopējās vadības un pārvaldes sistēmas;
- valsts iepirkuma sistēmas;
- personālvadības sistēmas;
- finanšu vadības sistēmas;
- dokumentu reģistrācijas sistēmas;
- informācijas tehnoloģijas sistēmas.

Veicot ikgadējo riska novērtējumu, konstatēts, ka ar visaugstāko riska pakāpi mēdz būt finanšu vadības, valsts pasūtījuma un informācijas tehnoloģijas sistēmu auditi. Minētajās augstākā riska pakāpes sistēmās iekšējās kontroles sistēma noteikti ir pārskatāma un uzlabojama.

Izvērtējot veikto auditu rezultātus un balstoties uz valsts sekretāram iesniegtajiem ziņojumiem, nodaļas vadībai ir pamats uzskatīt, ka kopumā iekšējā kontroles sistēma ministrijā ir izveidota un darbojas labi, taču ne visos gadījumos tā ir visaptveroša.

2.8. Padotībā esošo iestāžu darbība

2.8.1. Bēgļu lietu apelācijas padome

Bēgļu lietu apelācijas padome izskata sūdzības par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departamenta lēmumiem, izvērtē atkārtotos personu pieteikumus un pieņem attiecīgus lēmumus, ieceļ neatkarīgu pilnvarotu pārstāvi nepilngadīgai personai, kura Latvijā ir bez vecāku pavadības un vēlas iesniegt pieteikumu, vāc informāciju par patvēruma meklētāju, bēgļu un personu, kurām piešķirts alternatīvais statuss, izcelsmes vai mītnes zemēm, kā arī sniedz Tieslietu ministrijai priekšlikumus par patvēruma politiku un nepieciešamo normatīvo aktu izstrādi.

2004. gadā Bēgļu lietu apelācijas padomē izskatīšanā bija 1 patvēruma meklētāja lieta, apelācijas sūdzība tika izskatīta un noraidīta kā nepamatota. Mazais darba apjoms 2004. gadā skaidrojams ar to, ka pirmā instance (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departaments) apmierināja patvēruma meklētāju pieteikumus, kā arī sakarā ar to, ka 2004. gadā bija neliels patvēruma meklētāju skaits, Latvijā tas samazinājās. Nākotnē šo skaitu prognozēt ir grūti.

Vairāki padomes locekļi 2004. gadā piedalījās valdības izveidotās nacionālās darba grupas bēgļu jautājumu likumdošanas sakārtošanai un harmonizācijai ar Eiropas Savienības tiesību normām darbā.

2.8.2. Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcija (DVI) veic personas datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar *Fizisko personu datu aizsardzības likumu*, uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņā ar *Elektronisko dokumentu likumu* un *Informācijas atklātības likuma* ieviešanas uzraudzību.

Pagājušajā gadā DVI Reģistrācijas daļa saņēmusi 818 personas datu apstrādes sistēmu reģistrācijas pieteikumus, reģistrētas 705 sistēmas, šajā ziņā darba apjoms, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, samazinājies vairāk kā par pusi. Iekasēta valsts nodeva LVL 13137 apmērā. Sniegtas 2135 konsultācijas par sistēmu reģistrācijas jautājumiem. 1700 reižu reģistrācijas procedūra skaidrota pa tālruni, gandrīz 400 apmeklētāju izvēlējās saņemt nepieciešamās ziņas klātienē, 54 reizes atbildes sniegtas ar e-pasta starpniecību.

2004. gadā DVI izskatīja 136 pārbaudes lietas par iespējamiem *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* pārkāpumiem. 18 gadījumos uzlikti administratīvie sodi, tajā skaitā 14 naudas sodu kopā par LVL 1610. Sniegtas 407 konsultācijas un skaidrojumi par dažādiem personas datu apstrādes aspektiem.

2004. gadā tika uzsākta iekšējo un ārējo personas datu apstrādes sistēmu auditoru apmācība un akreditācija, kā arī iesniegto audita slēdzienu analīze. Līdz 2004. gada beigām akreditēti 48 iekšējie personas datu apstrādes sistēmu auditori un astoņi ārējie personas datu apstrādes sistēmu auditori.

Lai uzlabotu pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, 2004. gadā tika izstrādāts un pieņemts Inspekcijas Ētikas kodekss. Ir uzsākta DVI darbinieku Uzvedības kodeksa izstrāde.

2004. gada 13. un 14. maijā Rīgā notika Centrālās un Austrumeiropas valstu personas datu aizsardzības uzraudzības institūciju vadītāju kārtējā sanāksme. Sanāksmes tiek rīkotas, lai apspriestu tikai Centrālajai un Austrumeiropai raksturīgās personas datu apstrādes problēmas, kā arī lai savstarpēji apmainītos ar pieredzi un jaunākajiem risinājumiem personas datu aizsardzības jomā. Tika apspriesti informācijas sistēmu drošības jautājumi un jaunākās tehnoloģijas praksē ES tiesību aktu kontekstā, datu aizsardzības audits, iespējamie risinājumi, nodotot personas datus ASV par tiešajiem lidojumiem, kā arī turpmākās Centrālās un Austrumeiropas valstu datu aizsardzības uzraudzības institūciju sadarbības perspektīvas.

Regulāri tika nodrošināta Latvijas dalība Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā un direktīvas 31. panta Komitejā. Tāpat tika nodrošināta dalība Eiropola datu uzraudzības, Šengenas vienotās informācijas datu uzraudzības, Vienotās muitas informācijas sistēmas datu uzraudzības institūcijā. Papildus DVI pārstāvji strādā dažādās Eiropas Savienības speciālajās darba grupās, kas skar datu aizsardzību.

DVI pārstāvji piedalījās arī dažādās darba grupās Latvijā, piemēram, Iekšlietu ministrijas darba grupā par identifikācijas kartēm, Veselības ministrijas darba grupā par sabiedrībai bīstamo personu ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem valsts reģistru, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darba grupā par fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles pilnveidošanu u. c.

Lai valstī nodrošinātu efektīvu personīgo datu aizsardzību un informētu sabiedrību par datu drošības jautājumiem, Tieslietu ministrija kopā ar DVI 2004. gadā piesaistīja ES Phare fonda "Twinning" programmas līdzekļus EUR 901 000 apmērā un uzsāka projektu "Datu valsts inspekcija", kura darbība vērsta divos virzienos – Datu valsts inspekcijas stiprināšana un sabiedrības informēšana par datu subjektu un personas datu apstrādes sistēmām.

Projekta ietvaros līdz 2006. gadam plānots veikt DVI funkciju analīzi, izstrādāt un īstenot DVI darba spējas attīstības stratēģiju, īpaši pievēršot uzmanību atbilstošo ES tiesību normu piemērošanai, izstrādāt personīgo datu apstrādes un pārbaudes nolikumu. DVI stiprināšanai iecerēts rīkot semināru par informācijas sistēmas drošību un pieredzes apmaiņas nolūkos apmeklēt līdzīgas iestādes citās ES dalībvalstīs. Plānots izstrādāt detalizētu sabiedrības informēšanas stratēģijas plānu un izdot trīs dažādus bukletus par DVI kompetencē esošajiem jautājumiem, kas svarīgi sabiedrībai, kā arī rīkot semināru un apmācības, kas veicinātu sabiedrības informētību par datu drošības jautājumiem.

Pārskata periodā, apgūstot 30% projekta budžeta, uzturēšanos Latvijā uzsācis projekta ilgtermiņa eksperts, kura vadībā veikts apjomīgs Latvijas Datu aizsardzības normatīvā regulējuma izvērtējums Eiropas Savienības normatīvo aktu prasību kontekstā. Lielu uzmanību projekta eksperti veltīja Latvijas Datu aizsardzības institūcijas – Datu valsts inspekcijas – neatkarības statusam. Izmantojot minēto projekta aktivitāšu rezultātus, projekta Latvijas puses speciālisti sadarbībā ar ārvalstu ekspertiem izstrādājuši priekšlikumus grozījumiem Latvijas datu aizsardzības normatīvajos aktos.

2005. gadā DVI darbs pie projekta turpināsies, paredzēts apgūt EUR 500000, turpināt DVI kapacitātes stiprināšanas aktivitātes, piemēram, sagatavot rokasgrāmatas DVI darbam un datu bāzu drošībai, noorganizēt mācību vizīti DVI darbiniekiem, veikt vispārīgu informācijas kampaņu par datu drošību u. c. aktivitātes, kā arī uzlabot datu apstrādes laboratorijas tehnisko nodrošinājumu.

2.8.3. Ieslodzījuma vietu pārvalde

Ieslodzījuma vietu pārvalde īsteno valsts politiku ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu izpildes jomā. Tās galvenais uzdevums ir veikt ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu, kā arī apcietinājuma kā drošības līdzekļa izpildi.

2005. gada 1. janvārī ieslodzījuma vietās atradās 7646 ieslodzītās personas, no tām 4984 notiesātie un 2662 apcietinātie.

Salīdzinot ar pagājušo gadu, ieslodzīto skaits samazinājies par aptuveni 600 personām – 2004. gada 1. janvārī ieslodzījuma vietās atradās 8231 ieslodzītā persona. Līdz ar to nedaudz samazinājies Latvijas penitenciārais koeficients (ieslodzīto skaits uz 100 tūkstošiem iedzīvotājiem). 2004. gadā tas bija 326, savukārt 2003. gadā – 355.

Notiesāto skaits cietumos ir pieaudzis par 5,2% (2003. gadā bija 60% notiesāto un 40% apcietināto).

Šis fakts liecina par tiesiskās situācijas uzlabošanu valstī.

Palielinājās notiesāto skaits, kuri sodu izcieš par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem, slēgtajos cietumos atrodas 76,9% (2003. gadā – 75,4%) notiesāto.

No kopējā ieslodzīto skaita 4% ir nepilngadīgo.

2004. gadā iedalīto finanšu līdzekļu ietvaros prioritāro jautājumu izpildē Ieslodzījuma vietu pārvalde, lai uzlabotu sadzīves apstākļus uz mūžu ieslodzītajiem un ieslodzītajām sievietēm, veica kapitālo remontu Daugavpils un Ilģuciema cietumā. 2004. gadā 1. jūlijā Ilģuciema cietumā nodeva ekspluatācijā papildu telpas izmeklēšanas izolatorā. 1. oktobrī Daugavpils cietumā ekspluatācijā nodeva nodaļu ar 28 vietām, uz kuru tika pārvesti uz mūžu ieslodzītie no Jelgavas cietuma, kuriem spriedums vēl nav stājies spēkā.

Par stāvokli Latvijas cietumos informēta Valsts prezidente, Ministru prezidents un Saeimas komisijas. 2004. gada 15. jūnijā valdībā tika izskatīts un akceptēts ziņojums par Ieslodzījuma vietu pārvaldes problēmām, sakārtojot cietumus atbilstoši Eiropas Savienības prasībām. Saskaņā ar pieņemto valdības lēmumu tika izstrādāti koncepciju projekti par ieslodzījuma vietu attīstību un ieslodzīto medicīnisko aprūpi, kā arī sagatavota normatīvā bāze Penitenciārās koledžas izveidošanai. Koncepciju projekti ir izstrādāti, lai nodrošinātu nepieciešamo priekšnoteikumu radīšanu Latvijas normatīvo aktu prasību un starptautisko saistību izpildei, kas saistīti ar drošības jautājumu sakārtošanu, ieslodzījuma vietu pārapsūdzīvotību, ieslodzīto sadzīves apstākļu uzlabošanu, ieslodzīto resocializāciju, personāla skaitlisko palielināšanu un ieslodzīto veselības aprūpes nodrošināšanu. Izveidojot Penitenciāro koledžu, tiks atrisināta personāla izglītības problēma, kas ļaus kvalitatīvāk sagatavot personālu darbam ar ieslodzītajiem.

2004. gadā Ieslodzījuma vietu pārvaldē turpinājās Nīderlandes pirmsiestāšanās programmas „Matra” atbalstītais projekts „Darbs ar nepilngadīgajiem ieslodzījumā”. Projekta ietvaros līdz 2005. gada 1. jūnijam paredzēts izstrādāt vienotu pieeju attiecībā uz nepilngadīgajiem ieslodzījumā, veikt ieslodzījuma vietu cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanu, apmācot ieslodzījuma vietu pedagogus, kā arī izstrādāt papildinājumus un grozījumus Latvijas normatīvajos aktos, kas attiecas uz nepilngadīgajiem ieslodzījumā, lai panāktu to atbilstību starptautiskajiem standartiem.

2004. gadā Tieslietu ministrija pasūtījusi pētījumu „Nepilngadīgo ieslodzīto statuss un ieteikumu izstrāde tā uzlabošanai un starptautisko standartu sasniegšanai”, nodibināta darba grupa, kas izstrādā pamatnostādnes. 2004. gadā notika darba grupas vizīte Nīderlandē, kur notika iepazīšanās ar Nīderlandes ieslodzījuma vietām un nepilngadīgo aprūpi.

2.8.4. Maksātspējas administrācija

Maksātspējas administrācija (MNA) nodrošina valsts politikas īstenošanu maksātspējas procesa jautājumos.

2004. gadā MNA nodrošināja administratoru kandidātu ieteikšanu 1459 maksātspējas procesos. Lai nodrošinātu maksātspējas procesu likumīgu un efektīvu gaitu, pārskata gadā tika pilnveidota maksātspējas procesa administratoru uzraudzība, kā rezultātā MNA Direktoru kolēģija izskatīja 129 jautājumus, kas saistīti ar administratoru pārkāpumiem maksātspējas procesos, 2003. gadā kopumā tika izskatīti tikai 23 pārkāpumi.

2004. gada aprīlī tika organizēts maksātspējas procesa administratoru sertifikācijas pārbaudījums. To sekmīgi nokārtoja un maksātspējas procesa administratora sertifikātu saņēma 46 personas. 2004. gadā rudenī pirmo reizi tika rīkots atkārtotās sertifikācijas pārbaudījums, kuru sekmīgi nokārtoja

un maksātspējas procesa administratora sertifikātu ar derīguma termiņu uz 5 gadiem saņēma 51 maksātspējas procesa administrators.

2004. gada 31. decembrī Latvijā bija 343 sertificēti maksātspējas procesa administratori.

2004. gadā lielākā mērā tika nodrošināta darbinieku interešu aizsardzība un viņu tiesības uz taisnīgu darba samaksu darba devēja maksātspējas gadījumā. Ar 2004. gada 1. janvāri tika garantētas maksātspējīgo uzņēmumu darbinieku tiesības saņemt neizmaksāto algu vai nesegto kaitējumu atlīdzību apmērā līdz LVL 1000. 2004. gadā MNA apmierināja 80 maksātspējīgu uzņēmumu 2791 darbinieka prasījumus 1,285 miljonu latu apmērā, kas ir piecas reizes vairāk kā 2003. gadā. Lielākās summas 2004. gadā izmaksātas maksātspējīgās SIA „Rojas konservi” darbiniekiem (392,2 tūkstošu latu apmērā), maksātspējīgās a/s „Kaija” darbiniekiem (349,9 tūkstošu latu apmērā), kā arī maksātspējīgās SIA „Step-Rīga” darbiniekiem (83 tūkstošu latu apmērā).

2004. gadā tika nodrošināta maksātspējas procesu efektīva gaita tiem maksātspējas procesiem, kuros parādniekam nebija aktīvu un administrēšanas izdevumus nesedza kreditori. MNA 2004. gadā ir segusi maksātspējīgo uzņēmumu administrācijas izmaksas 530 tūkstošu latu apmērā.

Apkopojot 2004. gadā paveikto un analizējot spēkā esošās tiesību normas, kā arī lai pilnveidotu savu darbu, MNA izstrādāja un iesniedza Ministru kabinetā likumprojektu *Grozījumi likumā „Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātspēju”*. Likumprojektā ietvertās normas precizē MNA tiesības uzraudzības funkcijas īstenošanā attiecībā uz pārkāpumiem, kas konstatēti administratora rīcībā, tādējādi nodrošinot likumīgu un efektīvu maksātspējas procesa gaitu.

MNA 2004. gada 18. oktobrī noslēgusi līgumu ar Zviedrijas Nodokļu aģentūru (The Swedish Tax Agency) par juridisko palīdzību.

2.8.5. Naturalizācijas pārvalde

Naturalizācijas pārvalde izskata nepilsoņu, ārvalstnieku un bezvalstnieku iesniegumus par uzņemšanu Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā. 2004. gadā Naturalizācijas pārvaldē kopumā iesniegti 24313 pilsonības pretendentu iesniegumi, kas ir par 49,2% vairāk, salīdzinot ar iesniegumu skaitu 2003. gadā, kad tika saņemti 12342 iesniegumi. Latvijas pilsonībā uzņemtas 18799 personas - par 7754 personām vairāk nekā 2003. gadā. Latvijas pilsonības pretendentu skaita pieaugumu veicinājusi Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā, latviešu valodas bezmaksas kursu organizēšana nepilsoņu latviešu valodas prasmes pilnveidošanai, pārvaldes sagatavoto informatīvo materiālu izplatīšana, Latvijas pilsonības iegūšanas procedūras vienkāršošana, sadarbība ar pašvaldībām, izglītības iestādēm un masu informācijas līdzekļiem, kā arī Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta un Īpašu uzdevumu ministra bērnu un ģimenes lietās sekretariāta kopīgi ar pārvaldi īstenotais projekts, kura ietvaros bērnu nepilsoņu vecākiem tika izsūtītas vēstules un informatīvie bukleti, lai viņus informētu par iespēju reģistrēt saviem bērniem Latvijas pilsonību.

2004. gadā atvieglots pilsonības iegūšanas process:

- atceļot prasību iesniegt dokumentu par pierakstu personai, kura iesniedz iesniegumu;
- paredzot personai tiesības iesniegt iesniegumu jebkurā pārvaldes reģionālajā nodaļā;
- paredzot iespēju iesniedzējam, iesniedzot iesniegumu, uzrādīt jebkuru personu apliecinošu dokumentu (iepriekš – obligāti pasi);
- paredzot tiesības pamatizglītības iestāžu izlaiduma klašu izglītojamajiem, kuri apgūst

mazākumtautību izglītības programmu, uzsākot naturalizācijas procedūru, iesniegt Naturalizācijas pārvaldē Izglītības un zinātnes ministrijas izsniegtu sertifikātu par centralizētajā eksāmenā iegūto vērtējumu latviešu valodā un literatūrā.

Starptautiskās integrācijas pārvaldes aktivitātēs 2004. gadā īpaši jāakcentē informatīvā semināra pašvaldību amatpersonām "Integrācijas jautājumu risināšana pašvaldībās – pieredze un problēmas" rīkošana sadarbībā ar EDSO Augstā komisāra mazākumtautību jautājumos biroju un Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariātu ar mērķi veicināt vienotu izpratni par sabiedrības integrācijas jautājumiem, kā arī pasākumi, ko augustā Naturalizācijas pārvalde organizēja par godu Latvijas Pavalstniecības likuma pieņemšanas 85. gadadienai.

2.8.6. Patentu tehniskā bibliotēka

Patentu tehniskā bibliotēka sniedz informatīvu atbalstu nacionālajai izgudrojumu un patentu darbībai, veido, uztur un glabā valsts patentu dokumentācijas un patentsaistes literatūras un tehniskās dokumentācijas krājumu, nodrošina lietotājus ar patentu, normatīvtehnisko, tehnisko un vispārējo uzziņu informāciju.

2004. gadā bibliotēkā bija reģistrēti 7513 lietotāji. Bibliotēkas apmeklējumu skaits sasniedza 56841 apmeklējumu, kas ir aptuveni par 800 apmeklējumiem vairāk kā 2003. gadā.

Pārskata gadā bibliotēkas krājums tika papildināts par 3,4 miljoniem eksemplāru. 2004. gadā 31. decembrī bibliotēkas krājumā bija 30,6 miljoni eksemplāru.

2004. gada 6. aprīlī Patentu tehniskā bibliotēka sadarbībā ar Eiropas Patentu organizāciju, Patentu valdi un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru atvēra Patentu informācijas punktu Rēzeknē.

2004. gada 14. decembrī Patentu tehniskā bibliotēka saņēma Kultūras ministrijas Bibliotēkas akreditācijas apliecību Nr. 1. Patentu tehniskajai bibliotēkai akreditācijā piešķirts valsts nozīmes bibliotēkas statuss.

2.8.7. Patentu valde

Patentu valde izskata patentu pieteikumus, preču un pakalpojumu zīmju, dizainparaugu, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju reģistrācijas pieteikumus, veic to ekspertīzi un valsts vārdā izsniedz patentus un pieteikto rūpnieciskā īpašuma objektu reģistrācijas apliecības. Patentu valde arī kārtoti valsts reģistrus un izdod oficiālu periodisko izdevumu "Patenti un preču zīmes", kurā publicē informāciju par izsniegtajiem patentiem un reģistrētajiem rūpnieciskā īpašuma objektiem.

2004. gadā Patentu valde saņēma 151 nacionālo un 704 attiecinātos Eiropas patentu pieteikumus izgudrojumu aizsardzībai, 21 dizainparaugu patenta pieteikumu, 35 dizainparaugu reģistrācijas pieteikumus un 6756 preču zīmju reģistrācijas pieteikumus, tajā skaitā 4866 no starptautiskās reģistrācijas sistēmas. Veikto ekspertīžu rezultātā tika izsniegti 135 patenti izgudrojumu aizsardzībai, 70 dizainparaugu patenti un 17 dizainparaugu reģistrācijas apliecības, kā arī tika reģistrētas 6499 preču zīmes, tajā skaitā 4866 zīmes no starptautiskās reģistrācijas. Liels darba apjoms tika veikts, pārreģistrējot vairāk nekā 1208 preču zīmes nākamajam 10 gadu periodam. Iesniegto pieteikumu, kā arī Patentu valdes izsniegto tiesību apliecinājošu dokumentu skaits 2004. gadā ir līdzīgs iepriekšējiem trijiem gadiem, kas liecina par zināmu stabilitāti novitāšu izstrādāšanā un aizsardzībā.

Liela apjoma darbs 2004. gadā tika veikts normatīvo aktu izstrādes jomā: izstrādāti grozījumi likumā *Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm* un *Dizainparaugu noteikumi*, Ministru kabinetā

tika apstiprināts jauns *Patentu valdes nolikums*, sagatavots un iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā noteikumu projekts *Par Patentu valdes maksas pakalpojumiem* un Ministru kabineta noteikumu projekts *Par valsts nodevu par dizainparaugu tiesisko aizsardzību*, izstrādāti grozījumi *Patentu likumā* saistībā ar Apelācijas padomi un Ministru kabineta noteikumu projektu *Patentu valdes Apelācijas padomes nolikums*, turpinājies darbs pie *Patentu likuma* modernizācijas.

2004. gada beigās Patentu valde pabeidza dokumentu sagatavošanu vairāku starptautisko līgumu ratifikācijai: novembrī Saeima ratificēja Lokarno Nolīgumu par dizainparaugu starptautiskās klasifikācijas izveidošanu, bet vēl divi likumprojekti – par Eiropas Patentu konvenciju, Latvijas pievienošanos Eiropas Patentu organizācijai un par pievienošanos Hāgas vienošanās par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju Ženēvas aktam tika iesniegti izskatīšanai.

Patentu valdes speciālisti strādāja Eiropas Padomes un Komisijas darba grupās saistībā ar Eiropas Kopienas patenta izveidošanu un izmaiņām Kopienas preču zīmes reģistrācijas un aizsardzību reglamentējošajos normatīvajos aktos. Tāpat Patentu valde pārstāvēja Latvijas Republiku septiņās starptautiskajās konvencijās un nolīgumos, kas atrodas Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas atbildībā un vadībā. Turpinājās sadarbība oficiālo divpusējo līgumu ietvaros ar citu valstu patentu iestādēm.

Lai veicinātu jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādi, nodrošinot to konkurētspēju, 2004. gada septembrī Patentu valde un Zinātņu akadēmija noslēdza savstarpējas sadarbības līgumu, kas paredz pastāvīgu viedokļu apmaiņu starp Patentu valdi un Latvijas Zinātņu akadēmiju, kā arī konferenču, mācību procesu un izstāžu organizēšanu. Vienlaikus tika iedibināta Valtera Capa balva, kuru plānots piešķirt reizi divos gados par atsevišķiem izciliem izgudrojumiem.

2004. gadā Rīgā Patentu valde noorganizēja divus seminārus par aktuāliem jautājumiem rūpnieciskā īpašuma aizsardzībā – kopīgi ar Eiropas Komisijas Paplašināšanās ģenerāldirektorātu, Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas (TAIEX) biroju un Pasaules Intelektuālā īpašuma organizāciju Patentu valde piedalījās semināra “Rūpnieciskā īpašuma komercializācija Latvijā” organizēšanā. Maijā notika seminārs par komercdarbības paņēmieni (*business methods*), spēļu noteikumu (*gaming rules*) patentēšanas iespējām, kā arī par jaunumiem starptautisko patentpieteikumu ekspertīzē.

Ņemot vērā, ka Eiropas Savienības valstīs viena no galvenajām prioritātēm patentu jomā ir plaša patentu informācijas centru izveidošana, 2004. gada aprīlī Patentu valde sadarbībā ar Patentu tehnisko bibliotēku un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru Rēzeknē atklāja Latgales reģionālo patentu informācijas centru.

2.8.8. Reliģisko lietu pārvalde

Reliģisko lietu pārvalde (RLP) nodrošina valsts politikas īstenošanu un koordināciju reliģijas lietās.

2004. gadā no jauna reģistrētas 22 reliģiskas organizācijas, salīdzinoši ar 2003. gadu jaunreģistrēto organizāciju skaits saglabājies tajā pašā līmenī. Atbilstoši *Reliģisko organizāciju likuma* 8. panta ceturtajai daļai pārreģistrētas 85 reliģiskās organizācijas. Reģistrācija atteikta 4 reliģiskajām organizācijām, jo to iesniegtie dokumenti bijuši pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumdošanas aktiem, savukārt no reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra izslēgtas 13 reliģiskās organizācijas.

2004. gadā 48 reliģiskajām organizācijām izsniegtas ieteikuma vēstules, lai tās varētu saņemt Finanšu ministrijas atļauju humānās palīdzības sūtījumu saņemšanai. Lai 2004. gada reliģisko organizāciju ziedotāji

saskaņā ar tiesību normām iegūtu tiesības saņemt uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaides, 33 reliģiskajām organizācijām izsniegta ieteikuma vēstules nodokļu jautājumu kārtošānai Finanšu ministrijā. Izsniegta 179 izziņas par reliģisko organizāciju amatpersonu paraksta tiesībām.

2004. gadā RLP tika uzlabota tās rīcībā esošā datu bāze. Tika izstrādāta jauna programmatūra, lai nodrošinātu pilnvērtīgāku reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra datu bāzes funkcionēšanu.

RLP darbinieki turpina darboties arī Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2003.gada 4.martā izveidotajā Reliģijas lietu konsultatīvajā padomē, kuras mērķi un uzdevumi ir saistīti ar saskaņas un izpratnes veicināšanu dažādu konfesiju un reliģisko organizāciju pārstāvjiem, kas iesaistīti ieslodzīto personu garīgās aprūpes darbā, kapelānu dienesta darbības brīvības atņemšanas vietās vērtēšana un analīze, kā arī ieslodzīto garīgās aprūpes uzlabošana.

Lai nodrošinātu normatīvo aktu izpildi, RLP sagatavoja Ministru kabineta rīkojuma projektu *Par valsts nozīmes pasākumiem starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā*. Aglonas svētvietas infrastruktūras jautājumu risināšanai RLP sagatavoja Ministru kabineta rīkojuma projektu *Par darba grupu priekšlikumu izstrādāšanai starptautiskās nozīmes svētvietas Aglonā uzturēšanai un attīstībai*.

RLP 2004. gadā izstrādāti šādi normatīvie akti:

- 2004. gada 30. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 180 *Grozījumi Ministru kabineta 2000. gada 1. augusta noteikumos Nr. 252 "Noteikumi par reliģisko organizāciju gada pārskatiem"*;
- Ministru kabineta 2004. gada 1. jūnija noteikumi Nr. 512 *Reliģisko lietu pārvaldes nolikums*.

2.8.9. Satversmes aizsardzības birojs

2004. gada decembrī par Tieslietu ministrijas padotības iestādi kļuva Satversmes aizsardzības birojs (SAB), kas iepriekš darbojās Ministru kabineta pārraudzībā.

SAB ir valsts drošības iestāde, kuras galvenie uzdevumi ir izlūkošana, pretizlūkošana, valsts noslēpuma objektu Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzība. SAB nodrošina NATO un Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzību arī citās valsts institūcijās, kurās notiek darbs ar NATO un Eiropas Savienības klasificēto informāciju.

2.8.10. Tiesu administrācija

Lai veicinātu tiesu neatkarību no izpildvaras un nostiprinātu tiesu potenciālu un efektivitāti, ar 2004. gada 1. janvāri Tieslietu ministrijas padotībā tika izveidota tiešās pārvaldes iestāde – Tiesu administrācija. Ar 2004. gada 1. aprīli Tiesu administrācija pārņēma galvenās tiesu darba nodrošināšanas funkcijas.

2004.gadā panākta tiesu darba efektivitātes celšanās – salīdzinājumā ar 2003. gadu par 9171 lietu ir pieaudzis izskatīto krimināllietu un civillietu skaits. Pārskata gadā 60% krimināllietu un 49% civillietu ir izskatītas trīs mēnešu laikā.

Sekmējot indivīda un valsts attiecību sakārtošanu, Administratīvajā rajona tiesā ir izskatītas 1030 lietas, bet Administratīvajā apgabaltiesā – 794 administratīvās lietas.

Ir paaugstināta zemesgrāmatu pieejamība iedzīvotājiem. Zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu vidējais lēmumu pieņemšanas laiks samazinājies no 8,52 dienām līdz 7,85 dienām, bet pieņemto lēmumu skaits pieaudzis par 53912, sasniedzot 301418 lēmumus gadā.

Veicot tiesnešu kvalifikācijas celšanu, mācību semināros piedalījušies 1288 tiesneši, visi Latvijā praktizējošie tiesneši vidēji trīs reizes paaugstinājuši kvalifikāciju mācībuursos vai piedalījušies

starptautiskās konferencēs.

Nodrošināta augsta zemesgrāmatu reģistrācijas un izplatīšanas "Unix" klases serveru pieejamība, nodrošināts nepārtraukts darbības režīms – reģistrācijas sistēmas pieejamība 2004. gadā bijusi 99,85%, izplatīšanas pieejamība – 97,3%, ieskaitot brīvdienas un oficiālās svētku dienas.

Turpināta vienotas tiesu informatīvās sistēmas izveide ar mērķi nodrošināt vienotu tiesu informatīvo datu bāzi un tiesvedības informācijas elektronisko apriti. Tiesās un zemesgrāmatu nodaļās iegādātas un uzstādītas 100 jaunas darba stacijas un 42 jaunas drukas iekārtas.

Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas informācijas izplatīšanas kopējie ieņēmumi 2004. gadā sastādīja LVL 523193,41, pārsniedzot plānoto apjomu par LVL 123959,41.

2004. gadā, veicot pasākumus tiesu un zemesgrāmatu darba apstākļu uzlabošanai, renovēta Rēzeknes tiesas ēka, vairākām tiesu ēkām nomainīti logi, remontēti jumti. Uzsākts darbs tiesu nodrošināšanai ar darbam atbilstošām telpām.

Lai pilnvērtīgi nodrošinātu specializēto tiesu pārvaldes funkciju atdalīšanu no valsts tiesu politikas plānošanas, Tieslietu ministrija piesaistīja ES Phare fonda "Twinning" programmas līdzekļus EUR 2197000 apmērā un uzsāka projektu "Latvijas tiesu sistēmas iespēju stiprināšana", kura mērķis ir uzlabot Latvijas tiesu sistēmas darbību.

Divi galvenie projekta darbības virzieni ir palīdzība Tiesu administrācijas nodibināšanā un tiesu cilvēkresursu pilnveidošana. Projekta mērķi, kas jāsasniedz līdz 2006.gadam, ietver tiesu pašregulējošo institūciju un vispārējās administrācijas funkciju izvērtēšanu, ieteikumus darbības uzlabošanai, Tiesu administrācijas iestādes resursu un tiesiskās bāzes nostiprināšanu, pieredzes apmaiņu, kā arī spēcīgas tiesnešu un tiesu darbinieku mācību bāzes izveidi un tiesnešu atlases metodikas modernizāciju.

Pārskata periodā, apgūstot 20% projekta budžeta, jau izstrādāts Tiesu administrācijas novērtējuma ziņojums, ko projekta partneri – Zviedrijas un Lielbritānijas eksperti – izmanto kā vadlīnijas visu projektā paredzēto aktivitāšu ieviešanai. Latvijas Tiesu administrācijas darbinieki no 2004. gada 23. līdz 30. oktobrim mācību vizītē apmeklēja Lielbritānijas tiesu administrācijas institūcijas. Piesaistītie Zviedrijas un Lielbritānijas eksperti sākuši darbu pie visaptverošas tiesu administrācijas un pašregulējošo funkciju izvērtēšanas, sagatavojot 13 ekspertu ziņojumus ar 43 ieteikumiem Tiesu administrācijas un tiesu darba uzlabošanai. Izstrādāts arī Tiesu administrācijas darbinieku apmācību plāns un ieteikumi sūdzību izskatīšanas kārtībā par tiesnešu darbību.

2005. gadā Tiesu administrācijā turpināsies darbs pie projekta rezultatīvo rādītāju sasniegšanas, tā ietvaros tiks veikta Tiesu administrācijas un tiesu darbinieku apmācība; tiks izstrādāti ieteikumi Latvijas tiesu darba nodrošināšanas sistēmas uzlabošanai. Kopā 2005. gadā, apgūstot projekta līdzekļus 1,5 miljonu EUR apmērā, ir paredzēts nodrošināt Tiesu administrāciju un tiesas ar jauniem datoriem.

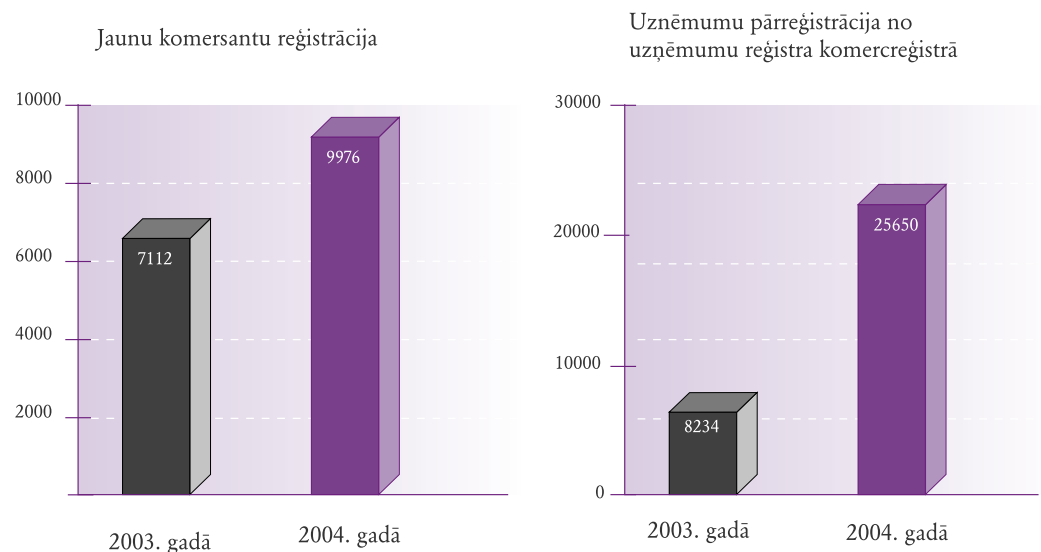
2.8.11. Uzņēmumu reģistrs

Uzņēmumu reģistrs (UR) reģistrē uzņēmumus (uzņēmēj sabiedrības), to pārstāvniecības un filiāles, sabiedriskās organizācijas, masu informācijas līdzekļus, koncernu un koncesiju līgumus, ārvalstu organizācijas un uzņēmumu pārstāvniecības un filiāles, biedrības un nodibinājumus, Eiropas ekonomisko interešu grupas, politiskās partijas, komercķīlas un laulību līgumus, kā arī sniedz informāciju par reģistrējamajiem objektiem.

Apjomīgākais un nozīmīgākais notikums UR darbībā 2004. gadā ir bijusi sekmīga *Komerclikuma* reformas pabeigšana, savukārt 2005. gadā galvenā uzmanība tiks pievērsta biedrību un nodibinājumu reformai, kas noslēgsies 31. decembrī. Šī reforma uzsākta 2004. gada 1. aprīlī, kad stājas spēkā *Biedrību*

un nodibinājumu likums, kas nosaka biedrību un nodibinājumu darbības pamatprincipus, organizatorisko struktūru, likvidāciju un reorganizāciju, kā arī reģistrācijas kārtību biedrību un nodibinājumu reģistrā.

2004. gadā, kas bija *Komerclikuma* reformas pēdējais gads, salīdzinājumā ar diviem iepriekšējiem reformas gadiem strauji palielinājās pārreģistrēto uzņēmumu skaits. Salīdzinājumā ar 2002. gadu pārreģistrējušies trīs reizes vairāk uzņēmumu, bet komercreģistrā no jauna reģistrēto uzņēmumu īpatsvars pieaudzis par 28%. No visiem subjektiem komercreģistrā visvairāk ierakstītas sabiedrības ar ierobežotu atbildību (78% no kopējā komersantu skaita), kā arī individuālie komersanti (20%).

Pēdējā diena pieteikumu iesniegšanai pārreģistrācijai no UR komercreģistrā valsts un pašvaldību uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām) bija 2004. gada 1. novembris. Tie uzņēmumi, kuri šajā termiņā pieteikumus neiesniedza, ar 2. novembri tika uzskatīti par darbību izbeigušiem. 2004. gada 16. decembrī oficiālajā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” tika publicēts to 172 valsts un pašvaldību uzņēmumu saraksts, kuri nebija iesnieguši pieteikumus pārreģistrācijai komercreģistrā vai veikuši citas likumā noteiktās darbības, kreditori tika aicināti triju mēnešu laikā no publicēšanas dienas vērsties UR un pieteikt prasības pret šiem uzņēmumiem.

Lai informētu uzņēmējus par *Komerclikuma* reformas nosacījumiem un citiem jautājumiem, UR sadarbībā ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru sarīkoja 13 informatīvus seminārus Rīgā un citās Latvijas pilsētās. UR ar *Komerclikuma* problemātikas skaidrojumu piedalījās arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras rīkotajos 28 informatīvajos semināros par Eiropas Savienības strukturālo fondu finanšu līdzekļu apgūšanu.

Pirmajā biedrību un nodibinājumu reformas norises gadā reģistrēta 501 biedrība un 40 nodibinājumi, savukārt 571 līdz šim reģistrēta sabiedriskā organizācija ir pārreģistrējusies biedrību un nodibinājumu reģistrā kā biedrība (515) vai nodibinājums (56). Tāpat 2004. gadā reģistrēts 91 masu informācijas līdzeklis, 92 ārvalstu komersantu un organizāciju pārstāvniecības, 6 arodbiedrības, 9 politiskās

organizācijas (partijas), 10306 komercķīlas, 777 laulāto mantiskās attiecības. Vienkāršotās likvidācijas kārtībā no uzņēmumu reģistra izslēgti 949 uzņēmumi. Pagājušā gada martā uzsākta to komercķīlu dzēšana, kam pagājuši pieci gadi kopš komercķīlas reģistrācijas dienas un nav saņemts rakstveida paziņojums par komercķīlas tiesības termiņa pagarināšanu. 2004. gadā dzēsta 531 komercķīla.

UR pārskata gadā turpinājis informācijas sistēmu integrāciju ar citiem publiskiem reģistriem — Ceļu satiksmes drošības direkciju, Zvērinātu notāru padomi, tādējādi nodrošinot procesu kvalitātes uzlabošanu, publisko pakalpojumu rezultātu uzlabošanu, “vienas aģentūras principa” ieviešanu un datu sinhronizāciju starp reģistriem. 2004. gada 1. jūlijā starp UR, Zvērinātu notāru padomi un SIA “Lursoft” parakstīts sadarbības līgums, kas nodrošina zvērinātiem notāriem iespēju tiešsaistes režīmā izmantot komercreģistra informāciju un mazina administratīvos šķēršļus komersantu dibināšanā. Savukārt decembrī panākta vienošanās ar Valsts akciju sabiedrību „Ceļu satiksmes drošības direkcija” par komercķīlas reģistrācijas sistēmas un laulāto mantisko attiecību reģistrācijas sistēmas pilnveidošanu. Noslēgtais sadarbības līgums nodrošina Komercķīlu reģistram iespēju elektroniskā veidā saņemt un nosūtīt informāciju par transportlīdzekļiem, traktortehniku, dzīvniekiem un ganāmpulkiem komercķīlu reģistrācijai, tādējādi samazinot iespējamās datu neprecizitātes un nodrošinot ātru un ērtu datu saņemšanu.

2.8.12. Valsts probācijas dienesta pārvalde

Valsts probācijas dienesta pārvalde izveidota 2003. gada 7. oktobrī, lai īstenotu valsts politiku probācijas klientu uzraudzībā un viņu sociālās uzvedības korekcijā.

2004. gadā izstrādāti un apstiprināti šādi Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē Valsts probācijas dienesta darbību:

- 2004. gada 28. septembra Ministru kabineta noteikumi *Valsts probācijas dienesta konsultatīvās padomes nolikums*;
- 2004. gada 9. novembra Ministru kabineta noteikumi *Valsts probācijas dienesta klientu datu bāzē iekļaujamās informācijas apjoms, tās iekļaušanas un izmantošanas kārtība*.

2004. gadā strādāja jau 10 teritoriālās struktūrvienības – Bauskā, Cēsīs, Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Rēzeknē, Rīgā, Saldū, Tukumā un Valmierā.

2004. gadā Valsts probācijas dienestu uzņēma organizācijā “Eiropas probācijas konference”, kas apvieno Eiropas valstu probācijas dienestus, fiziskas un juridiskas personas, kas darbojas ar probācijas jautājumiem. Šī institūcija veicina sadarbību probācijas jomā un labās prakses pārņemšanu.

2004. gadā pēc tiesas vai prokuratūras pieprasījuma ir sastādīti 58 izvērtēšanas ziņojumi, iekārtotas 204 klientu lietas, kā arī noslēgtas 156 vienošanās par palīdzības sniegšanu personām, kuras atgriezušas no ieslodzījuma vietām.

2004. gadā uz sociālās rehabilitācijas centriem tika nosūtītas 79 personas. 2004. gada 1. maijā Valsts probācijas dienesta pārvalde noslēdza sadarbības līgumus par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu ar Sociālās rehabilitācijas centru „Ratnieki”, noslēgti līgumi arī ar labdarības fondu „Mūsu zeme”, evaņģēlisko kristiešu draudzi „Zilais krusts”, parakstīts nodomu protokols ar sabiedrisko organizāciju „Rīgas pilsētas misija”, kas uzvarēja izsludinātajā konkursā par centra izveidi nepilngadīgajiem jauniešiem.

Līdz 2004. gada beigām pabeigti šādi pētījumi, kas devuši ieguldījumu probācijas funkciju īstenošanā:

- “Personu, kas atbrīvojas no ieslodzījuma vietām, iespējas saņemt palīdzību Latvijas

teritorijās esošajās sociālās rehabilitācijas iestādēs”;

- “Kriminālsoda – piespiedu darbs realizēšana Latvijas teritorijā”;
- „Prasības sociālās rehabilitācijas centriem un centru tīkla veidošanas stratēģijai”;
- „Izlīgums Latvijas Krimināltiesībās”;
- „Nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana no soda”.

Kopš 2004. gada 6. oktobra Valsts probācijas dienesta pārvaldei ir sava mājas lapa internetā – www.probacija.lv, kurā visi interesenti un sadarbības partneri var gūt informāciju par dienestu un tā veiktajām aktivitātēm.

Sadarbībā ar sabiedriskās politikas centru “Providus” ir izveidots buklets “Probācijas dienests Latvijā” un informatīvie bukleti latviešu, krievu un angļu valodā.

Ir izveidots dienesta logotips un izstrādāta vizuālā identitāte.

2.8.13. Valsts tiesu ekspertīžu birojs

Valsts tiesu ekspertīžu birojs (VTEB) tiesu un citu tiesību sargājošo iestāžu uzdevumā veic tiesu ekspertīzes krimināllietās, civillietās un administratīvajās lietās. 2004. gadā VTEB eksperti kopumā veikuši 4093 ekspertīzes, kas ir 3,5 reizes vairāk kā 2003. gadā un sastāda 92% no plānotā ekspertīžu apjoma. Eksperti piedalījušies 72 tiesas sēdēs. Tiesību sargājošo iestāžu darbiniekiem pēc viņu pieprasījuma ir sniegtas rakstiskas un mutiskas konsultācijas ekspertīžu jautājumos.

2004. gada 10. janvārī no Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes pārņemtas funkcijas, kas saistītas ar ķīmisko (augšnes, augu valsts izcelsmes objektu, šķiedru, laku un krāsu, stikla, polimēru, metālu un to sakausējumu, autotransporta kvēlspuldžu, transporta līdzekļu identifikācijas numuru atjaunošanas), rokrakstu un tiesu autotehnisko ekspertīžu veikšanu.

VTEB speciālisti sadarbībā ar Tiesnešu mācību centru lasījuši lekcijas tiesnešiem un vadījuši praktiskās nodarbības topošajiem un esošajiem tiesību sargājošo iestāžu darbiniekiem, kā arī sagatavojuši un nolasījuši lekciju kursus sešu pilsētu un rajonu policijas pārvalžu kriminālpolicijas darbiniekiem par ekspertīžu iespējām un materiālu sagatavošanu ekspertīzēm. 2004. gadā 11 eksperti apmācīti pēc individuāla plāna, lai iegūtu eksperta tiesības dažādās specialitātēs. No tiem trīs eksperti tika sertificēti un ieguva tiesības patstāvīgi veikt ekspertīzes.

2004. gadā VTEB pārstāvji aktīvi darbojušies Eiropas valstu ekspertīstāžu asociācijā, tās ikgadējā konferencē, piecās ekspertu darba grupās, Baltijas valstu ekspertīstāžu asociācijā, „Interpol” rīkotajā 14. Starptautiskajā Kriminālistikas simpozijā, stažējušies krāsu un polimēru izpētē ekspertu iestādē Vācijā.

Gada sākumā biroja vadītāja kā eksperte piedalījās Eiropas cilvēktiesību aizsardzības biroja rīkotajā apaļā galda seminārā par tiesu ekspertīzes attīstību Kazahstānā.

Valsts tiesu ekspertīžu birojā 2004.gada otrajā pusgadā ir uzsākta kvalitātes vadības sistēmas ieviešana atbilstoši LVS EN ISO 9001:2000 un LVS EN ISO/IEC 17025:2001 standartu prasībām, izstrādāti galveno procedūru apraksti, kā arī svarīgākie normatīvie dokumenti – VTEB nolikums, VTEB reglaments, Kārtība par ekspertīžu materiālu virzību un darbībām ar tiem.

2004. gadā VTEB, pamatojoties uz 2002. gadā parakstīto Saprašanās Memorandu ar Nīderlandes valdību, saņēmis EUR 5000 Nīderlandes valdības subsīdiju, par ko iegādāta jauna autotehnisko ekspertīžu veikšanai nepieciešama programmatūra.

2004. gadā VTEB veikta daļēja datortehnikas nomaina un telpu remonts.

2.8.14. Valsts valodas centrs

Valsts valodas centrs (VVC) pārrauga *Valsts valodas likuma* ievērošanu Latvijas Republikā, īsteno valsts politiku, kā arī nodrošina latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību, uzraugot un kontrolējot normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas jautājumos.

VVC 2004. gadā izstrādāti un iesniegti izskatīšanai valdībā trīs normatīvo aktu projekti *Valsts valodas likuma* normu konkretizācijai, no kuriem viens – *Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju* – 2004. gada 2. martā pieņemts Ministru kabineta noteikumu formā. VVC Latviešu valodas ekspertu komisijā, kā arī tās Vietvārdu apakškomisijā un Latgaliešu ortogrāfijas apakškomisijā turpinās latviešu valodas normu kodifikācija.

Pērn izskatītas 478 administratīvo pārkāpumu lietas, no tām 461 lietā uzlikts naudas sods par kopējo summu LVL 6152. Uzņēmumos, uzņēmēj sabiedrībās, iestādēs un organizācijās veikta 1931 pārbaude; saņemtas un izskatītas 392 fizisko un juridisko personu sūdzības.

Fiziskām un juridiskām personām sniegta 21 rakstveida izziņa valsts valodas lietošanas jautājumos. Kopīgi ar sabiedrisko organizāciju “Latviešu valodas fonds” rīkota akcija “Noķer gīmalajiešu lāci!”, kuras gaitā apzinātas raksturīgākās valodas kļūdas publiskajā informācijā, kā arī akcija “Latviešu valodai draudzīga pilsēta”.

2004. gadā VVC sagatavots un izdots “Tavs vārdadienu kalendārs (2005. - 2007.)”.

2.8.15. Valsts zemes dienests

Valsts zemes dienests (VZD) veic zemes reformas un zemes privatizācijas procesa īstenošanu, kā arī īpašumu formēšanu un dokumentu sagatavošanu reģistrācijai zemesgrāmatās un tiesību reģistrāciju centrālajā datu bāzē.

Pārskata gadā iedzīvotājiem nodrošināta iespēja informāciju par zemes īpašumiem, lietojumiem un valdījumiem ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra starpniecību saņemt elektroniski tiešsaistes režīmā visā valsts teritorijā ar VZD mājas lapas starpniecību.

VZD kartogrāfi kopumā pabeiguši mēroga 1:50 000 kartes militārās versijas izstrādi visai valsts teritorijai, veikta NATO standartiem atbilstošas kopējo operāciju kartes mērogā 1:250 000 sagatavošana.

2004. gadā VZD, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, būtiski palielinājis dienesta sniegto pakalpojumu apjomu. Salīdzinot ar 2003. gadu, VZD ieņēmumi par sniegtajiem pakalpojumiem bija par 20% lielāki un sasniedza LVL 10365958. Šis pieaugums skaidrojams ar to, ka pārskata gadā ieviesta un klientiem piedāvāta kadastra un grafiskās informācijas datu elektroniskās publicēšanas iespēja internetā.

Atbilstoši *Valsts pārvaldes iekārtas likuma* prasībām pabeigta VZD maksas pakalpojumu cenrāža sakārtošana, padarot to vienkāršāku un pakalpojumu lietotājam saprotamāku.

Sagatavota arī virkne likumprojektu, kuru pieņemšana būtiski uzlabos dienesta darbību (likums *Par grozījumiem likumā par Valsts zemes dienestu, Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums, Zemes ierīcības likums, Ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeoinformācijas sistēmu likums*).

VZD darbības sakārtošanai 2004. gadā uzsākta VZD institucionālās attīstības koncepcijas izstrāde, kas jāpabeidz līdz 2005. gada 1. jūnijam. Saskaņā ar šo koncepciju līdz 2006. gada 1. janvārim paredzēta VZD reorganizācija.

2.9. Uzņēmējdarbības, kurās Tieslietu ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja

2.9.1. BO VSIA "Latvijas Vēstnesis"

Tieslietu ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja Latvijas valdības oficiālajā vēstnesī "Latvijas Vēstnesis".

Ar 2004. gada 6. janvāri laikraksts "Latvijas Vēstnesis" sāka iznākt jaunā A3 formātā ar strukturētu dalījumu A un B daļās. A daļā tiek publicēti likumi, Ministru kabineta noteikumi un citi dokumenti, oficiālā informācija un sludinājumi. Laikraksta B daļā tiek ietverti redakcijas sagatavotie materiāli par notikumiem valstī un pasaulē, problēmraksti un aktualitātes.

2004. gada 29. aprīlī "Bureau Veritas Quality International" apstiprināja sertifikātu, kas apliecināja, ka BO VSIA „Latvijas Vēstnesis” kvalitātes vadības sistēma atbilst ISO 9001:2000 prasībām.

1. maijā iznāca laikraksta "Latvijas Vēstnesis" speciālizlaidums ar 18 likumiem un vairāk nekā 100 Ministru kabineta noteikumiem un citiem dokumentiem, kuriem jāstājas spēkā 1. maijā. Laikraksta apjoms bija 316 A3 formāta lapas. Lai nodrošinātu dokumentu pieejamību to spēkā stāšanās dienā, BO VSIA "Latvijas Vēstnesis" atvēra bezmaksas pieeju laikraksta elektroniskajai versijai www.vestnesis.lv

2004. gada 25. augustā Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centra direktors Ēriks Zēģelis un BO VSIA "Latvijas Vēstnesis" valdes priekšsēdētājs Ints Kalniņš vienojās par sadarbību Rīgas vispārizglītojošo skolu skolēnu un pedagogu nodrošināšanā ar tiesisko informāciju - skolām tiks nodrošināta bezmaksas pieeja laikraksta "Latvijas Vēstnesis" elektroniskajai versijai un tās arhīvam.

1. septembrī tika uzsākta LR Augstākās Padomes oficiālo sēžu stenogrammu laikā no 1990. gada 3. maija līdz 1993. gada 5. jūnijam publicēšana laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Plānotais publikāciju apjoms ir 340 burtnīcas.

Ar 2004. gada 12. novembri BO VSIA "Latvijas Vēstnesis" izslēdza no uzņēmumu reģistra un ierakstīja komercreģistrā tās apmaksātais pamatkapitāls ir LVL 500000.

2004. gada 25. novembrī "Latvijas Vēstnesis" parakstīja līgumu ar Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju biroju par Eiropas Savienības dokumentu izplatīšanu. Tagad ar "Latvijas Vēstneša" palīdzību ir iespējams abonēt Eiropas Kopienu Oficiālā Vēstneša L un C sērijas gan papīra versijā, gan CD versijā (apkopojums par katru mēnesi), Oficiālā Vēstneša pielikumu, kurā tiek publicēti paziņojumi par iepirkumiem, kā arī citus specifiskus periodiskus un neperiodiskus izdevumus par Eiropas Savienības aktualitātēm.

2.9.2. VAS "Tiesu namu aģentūra"

Valsts akciju sabiedrības "Tiesu namu aģentūra" (TNA) galvenie darbības virzieni ir Tieslietu ministrijas valdījumā esošā nekustamā īpašuma apsaimniekošana, tiesu vienotās informācijas sistēmas izstrādes un uzturēšanas organizēšana, kā arī tiesu nolēmumu indeksācija, sistematizācija un publiskošana.

2004. gadā tika pabeigts ēkas Antonijas ielā 6, Rīgā iekštelpu remonts, nodrošinot ar darba telpām jaunveidojamo Administratīvo rajona tiesu un Administratīvo apgabaltiesu.

Lai nodrošinātu ar darba telpām Tieslietu ministrijas struktūrvienības, 2004. gadā uzsākta ēkas Raiņa bulvārī 15, Rīgā rekonstrukcija.

2004. gadā TNA veikusi renovācijas darbus arī citos pamatkapitālā un valdījumā esošajos nekustamajos īpašumos, lai nodrošinātu ilglaicīgu nekustamo īpašumu vērtības pieaugumu.

2004. gada beigās TNA valdījumā pieņemts nekustamais īpašums Kuldīgā, Kalna ielā 25, kura

telpās atrodas Kuldīgas rajona tiesa un Kurzemes apgabaltiesas Kuldīgas sesija.

TNA 2004. gadā izdevusi atsevišķus normatīvos aktus un normatīvo aktu krājumus, normatīvos aktus ar to komentāriem, mācību un izglītojošo juridisko literatūru, tiesu nolēmumus ar komentāriem, kā arī apelācijas instances tiesu nolēmumu apkopojumus civillietās un krimināllietās. TNA turpināja 2002. gadā uzsāktu pirmskara Latvijas juridiskā žurnāla "Tieslietu Ministrijas Vēstnesis" atkārtotu izdošanu faksimilizdevumā.

2004. gadā TNA sadarbībā ar SIA "Lursoft IT" turpināja darbu pie elektroniskās normatīvo aktu bāzes LATLEX veidošanas un uzturēšanas. Tika veikta LATLEX normatīvo aktu bāzes paplašināšana un pilnveidošana, ievadīto normatīvo aktu aktualizācija, LATLEX ārējā izskata un lietotājiem piedāvātā servisa uzlabošana.

TNA turpināja pilnveidot elektronisko Tiesu nolēmumu analītiskās apstrādes sistēmu. 2004. gadā tika izstrādāts un decembrī nodots ekspluatācijā sistēmas administratīvo lietu uzskaites programmas modulis.

2.10. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

Nr.p.k.	Rādītāji	Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	40 718 207	43 347 441
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	33 344 277	33 876 749
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	7 373 930	9 470 692
2.	Pasīvi:	40 718 207	43 347 441
2.1.	pašu kapitāls	39 018 392	41 246 961
2.2.	kreditori	1 699 815	2 100 480

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)

Nr.p.k.	Rādītāji	Iepriekšējā gadā (izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	Izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā)	37 631 822	41 098 488	39 812 844
1.1.	dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem	32 438 992	36 417 896	36 417 896
1.2.	maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	5 191 145	2 972 074	3 132 854
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	1 685	1 708 518	262 094
2.	Izdevumi (kopā)	33 791 184	41 098 488	38 648 025
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	30 819 875	38 518 300	36 945 377
2.1.1.	atalgojumi	14 311 336	18 803 484	18 604 553
2.1.2.	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	3 521 259	4 836 836	4 651 299
2.1.3.	komandējumu un dienesta braucienu izdevumi	148 445	213 834	213 435
2.1.4.	pakalpojumu apmaksa	7 533 780	7 167 980	6 382 971
2.1.5.	materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra iegāde	4 604 773	5 647 142	5 645 482

2.1.6.	grāmatu un žurnālu iegāde	10 906	14 680	11 842
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas	689 376	1 834 344	1 435 795
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā)	2 971 309	2 580 188	1 702 648
2.2.1.	kustamo īpašumu iegāde	964 293	1 227 670	1 007 088
2.2.2.	nekustamo īpašumu iegāde	0	556 605	0
2.2.3.	kapitālais remonts	236 031	515 913	415 561
2.2.4.	investīcijas	1 770 985	280 000	279 999
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	5 473	6 021	5 589
3.2.	vidējā darba alga	218	253	270

Ministrijas padotībā esošo iestāžu saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

Nr.p.k.	Rādītāji	Lati
1.	Saņemts (kopā)	515 908
1.1.	ziedojumi no juridiskām personām	31 711
1.2.	ziedojumi no valsts un pašvaldību uzņēmumiem	328
1.3.	ziedojumi no ārvalstu juridiskām personām	226 464
1.4.	ziedojumi no fiziskām personām	5 529
1.5.	ziedojumi no ārvalstu fiziskām personām	0
1.6.	naturālā veidā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	251 876
2	Izlietots (kopā)	267 459
2.1.	Atalgojumi	33 585
2.2.	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	3 561
2.3.	komandējumu un dienesta braucienu izdevumi	13 873
2.4.	pakalpojumu apmaksas	172 182
2.5.	materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra iegāde	8 811
2.6.	grāmatu un žurnālu iegāde	3 200
2.7.	pamatlīdzekļu iegāde	4 339
2.8.	kapitālais remonts	2 136
2.9.	nepilngadīgo ieslodzīto apmācības programma	25 772

3. PRIORITĀTES UN PLĀNI 2005. GADAM

3.1. Prioritātes

1. Tiesu sistēmas darbības pilnveide, lai paātrinātu lietu izskatīšanu tiesās, paaugstinātu tiesu pieejamību, nolēmumu kvalitāti, darba atklātumu.
2. Administratīvo sodu sistēmas modernizācija.
3. Tieslietu ministrijas kompetencē esošo nozaru politikas pilnveide, jo īpaši maksātnespējas administrēšanas, valsts zemes politikas īstenošanas un fizisko personu datu aizsardzības sektorā.
4. Kriminālsodu izpildes politikas un probācijas darba pilnveide.
5. Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas kontroles sistēmas pilnveidošana un sekmīga Latvijas interešu pārstāvība Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanas procesā tieslietu jomā.
6. Tiesību aktu projektu izstrādes un izvērtēšanas kvalitātes uzlabošana, Tieslietu ministrijas administratīvās un institucionālās kapacitātes stiprināšana

3.2. Plāni

1. Pilnveidot un iesniegt Saeimā *Tiesu iekārtas likuma* projektu.
2. Uzlabot tiesu pieejamību, ieviešot valsts garantēto juridiskās palīdzības un tās administrēšanas sistēmu.
3. Ieviest jauno *Kriminālprocesa likumu*, tādējādi paātrinot lietu izskatīšanu un nodrošinot cilvēktiesību ievērošanu kriminālprocesā.
4. Palielināt tiesu darba atklātību un caurskatāmību, nodrošinot automatisku lietu sadali pēc nejaušības principa un nozīmīgāko tiesu nolēmumu pieejamību internetā.
5. Izstrādāt administratīvo tiesu attīstības koncepciju un precizēt normas, kas reglamentē administratīvo procesu tiesā.
6. Izstrādāt grozījumus *Civillikumā*, kas paredzētu atlīdzinājumu par morālo kaitējumu.
7. Izstrādāt administratīvo sodu sistēmas koncepciju un *Administratīvo sodu procesa likuma* projektu.
8. Izstrādāt un iesniegt Saeimā jaunu *Maksātnespējas likuma* projektu; nodrošināt nejaušības principa īstenošanu maksātnespējas administratora izvēlē un ieviest efektīvu maksātnespējas administratoru darbības uzraudzību.
9. Izstrādāt zemes politikas pamatnostādnes, tās īstenošanai un mūsdienīgas zemes administrēšanas sistēmas izveidošanai nepieciešamo tiesisko bāzi; sagatavot Valsts zemes dienesta reorganizāciju.
10. Attīstīt fizisko personu datu aizsardzības sistēmu, nodrošinot Datu valsts inspekcijas darbības tiesiskā regulējuma atbilstību Eiropas Savienības prasībām un stiprinot tās administratīvo kapacitāti.
11. Izstrādāt un iesniegt Saeimā *Patentu likuma* projektu.
12. Izstrādāt kriminālsodu izpildes koncepciju.
13. Sagatavot programmu, lai nodrošinātu Latvijas starptautisko saistību izpildi penitenciāro jautājumu risināšanā, uzsākt sistēmiski risināt ieslodzīto veselības aprūpes un izglītības ieguves uzlabošanas problēmas.
14. Izstrādāt pamatnostādnes darbam ar nepilngadīgajiem ieslodzījumā, izveidot tiesisko

- pamatu un uzsākt piespiedu darba un sabiedriskā darba bērniem izpildi.
15. Nodrošināt Valsts probācijas dienesta darbību visā Latvijas teritorijā, organizēt palīdzību personām sociālās korekcijas jautājumos.
 16. Pilnveidot Eiropas Savienības tiesību pārņemšanas Latvijas tiesību sistēmā kontroli.
 17. Savlaicīgi apzināt, formulēt un pārstāvēt Latvijas intereses ministrijas kompetencē esošajos jautājumos Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanas procesā.
 18. Nodrošināt Latvijas pārstāvību Eiropas Kopienu Tiesā izskatāmajās lietās, kas ir būtiskas Latvijas tiesību sistēmai un iestāžu darbībai.
 19. Pilnveidot kārtību, kādā tiek izstrādāti tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projekti un sniegti atzinumi par citu ministriju projektiem.
 20. Vienkāršot administratīvās procedūras un samazināt valsts pārvaldes pakalpojuma saņemšanai iesniedzamās informācijas apjomu Uzņēmumu reģistrā, Valsts zemes dienestā un citās ministrijas padotības iestādēs.
 21. Stiprināt Tieslietu ministrijas, tās padotības iestāžu administratīvo un institucionālo kapacitāti, piesaistīt darbā jaunus un spējīgus profesionāļus

